...АЛАА ШАХАХА САГ—БЭЛШЭЭРИИН ҮЕ

...hү, хурга зузаан гадартай ...хим шанартай тоhо, нооhо, ...ряа, огородой эдеэ элбэг-...нигэжэ хүдөө ажахыгаа эрид ...үгжөөхэ гэhэн тэмсэл орон ..., тэрэ тоодо манайшье рес-...н үдэр хоногой үнгэрхэ тума ...шэдэн үргэдэнэ.

...эриин аажам сагта бодо мал ...н тарғалуулха, толгой бү-...шэгнүүр сүүдхэдөө ехээр нэ-...урысөөндэ колхоз, совхозуу-... мал адуулагшад эдэбхитэй-...исобо. Юуб гэхэдэ, энэ жэлдэ ...ойхиhоо hураггүй ехэ мяхан ...гүрэндэ тушаагдаха ушартай. ...намарай бэлшээриин үедэ бү-...ублика дотороо 50 мянга га-...у эбэртэ бодо мал мяхажуу-...алуулха зорилго табигдаба. ...р хэлэбэл, гансахан бэлшээ-...малай шэгнүүр нэмээhэнэй ...5 мянган тонно хүрэтэр хямда ...тай, шанартай hайн мяхан ...байна бшуу. Энэмнай респуб-...колхоз, совхозуудай жэлэй ...хахадай туршада тушааха мяханай зургаанайнь нэгэ хуби болоно.

Мүнөө мал адуулдаг түрүүшүүлнай малай толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдөө килограмм килограммаар нэмээхэ гайхамшагта үүсхэл гаргаба. Хүдөө ажахын продукциинуудые абаха, бэлэдхэхэ министерствын тусхай мэдээсэл соо Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Хүдэриин совхозой мал адуулагшад нүхэд Ломоносов, Гуляев, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша нүхэр Аносов, Торниин совхозой мал адуулагша нүхэд Заварзин, Павлов гэгшэдэй жэшээтэ ажал тус-хайлан тэмдэглэгдээ hэн. Эдэ замай залуурашаднай мал бэлшээн тарга-луулха баян дүй дүршэлтэй hэн тула малай толгой бүриин шэгнүүр сүүд-хэдэө килограмм. хүрэтэр нэмээжэ байна. Эдэ нүхэдэй жэшээгээр Хүдэриин совхозой бүхы мал адуулагшад мүнөө үедэ ажаллана. Энэ совхозой нэгэдэхи отделенидэ Н. Спиридонов, 4-дэхи отделенидэ А. Цыбиктаров гэгшэд шалгарна. Зуун хоногой туршада мал бүхэнэй шэгнүүр 100 килограммаар нэмээхэ зорилгоёо эдэнэр дүүргэжэ эхилээ. Совхоздо хамтадаа мянга гаран толгой залуу бодо мал мүнөө үедэ бэлшээн тарғалуулагдажа байна. Үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ нигэжэ 2,5 мянган центнерээр ехэ мяхан совхоздо абтаха болоно.

Бодо мал бэлшээриин үедэ мяха-жуулха, тарғалуулха талаар Захааминай түрүү малшадай дүршэл мүн лэ hайшаалтай. Тэндэхи «Победа» колхозой Дамдин, Хандажан Гармаевтан малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдөө мянган граммаар нэмээдэг болоо. Намар, үбэлэй үедэ гараhан тугалнуудые 11—12 hаратай болоторнь бэлшээн тарғалуулжа, тус бүриинь 280—300 килограмм болгодог дүр-шэлтэй. Тиигээд зунай, намарай бэлшээридэ ябуулhанай hүүлээр hара ха-хад, хоёр hарын туршада бэлдэhэн тэжээлээрээ шахан тарғалуулдаг. Хямда үнэ сэнтэй, тарган мяха гүрэндэ ху-далдадаг дүршэлтэй болоhон «Победа» колхозойхид мүнөө 300-гаад толгой залуу бодо мал бэлшээридэ гарганхай. Сентябрь hара хүрэтэр бэлшээн тарғалуулаад, үдэр бүхэндэ шэгнүүрыень килограмм хүрэтэр нэмээгээд, гүрэндэ худалдаха байна. Шэгнүүр багатай зарим малыень илгажа, октябрь, ноябрьда шахан тарғалуулаад тушаадаг. олзо орошоёо улам дээшэлүүлдэг занщалтай. Мал шахан тарғалуулха хэрэгэй ёhотой түлхюур барижа абаhан ажахынууд, эрхим шадабаритай, ажалдаа тон оролдосотой, үнэн сэхээр хандадаг мал адуулагшад үйлэдбэриин управлени бүхэндэ бии гээшэ.

Зүгөөр шанартай тарган мяха улам элбэг болгохо, үнэ сэнгыень ходо хямдаруулха тушаа hаналаа табидаггүй, туранхайшье мяха тушаахадаа hанаата болодоггүй хүтэлбэрилэгшэд дайралдадаг байhаар. Жэшээлэн хэлэбэл, Кабанскын, Улаан-Үдын үйлэдбэриин управленидэ, тэндэхи зарим ажахынуудта бэлшээриин ногооной hайжарамсаар малаа сағ соонь бүридхэжэ гаргаха, дүршэлтэй бэрхэ хүнүүдые мал адуулагшаар табиха, бэлшээриень зүбөөр хэрэглүүлхэ, ажалыень ходо хинан шалгаха, ажалдань туhалха тушаа hайса бодомжологдоногүй. Эдэ управленинүүдэй гүрэндэ тушааhан малай гурбанайнь нэгэ хуби шахуу 1963 ондо дундаhаа доошо, туранхай муу байгаа hэн. Урдынгаа энэ алдууhаа ушөөл тобшолол хээгүй байна бшуу. Мүн Хяагтын, Пограничнэ совхозуудта, Улаан-Үдын управлениин Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо, бусадшье зарим ажахынуудта шэмэтэй мяха эхдхэхэ тэмсэл бодомжотойгоор, сэхэ шууд хэгдэнэгүй. Эдэ дутагдалнуудые дары түргэн усадхаха хэрэг гараба.

Малай толгой бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдөө 1000 грамм хүрэтэр, арга боломжотой газартань бүри дээшэлшье нэмээхэ социалис мүрысөө Буряад оронойнгоо бүхы нютагуудта дэлгэрүүлхээр үбhэ ногооной атар сағ ерээ. Юуб гэхэдэ, эрдэм ухаанай заабаряар ажалладаг, бэлшээриие хэдэн хэhэг болгожо ээлжэлүүлэн хэрэглэдэг оролдосотой нягта малшан бүхэн лэ нимэ амжалта сохом туйлажа шадаха байна. hүниндөө малаа адуулжа байгаад, үдэртөө аятайгаар амаруулжа, тииругулжэ, хаhа соонь уhалжа, тэжээлэй дабhа дутамаггүйгөөр эдюулжэ байгаад, сүүдхэдөө 15—16 час адуулха шухала. Хужаргүй газарые зорюута хужарлаха, үгы гэбэл, бэлшээри дээрэнь тэжээлэй дабhа адхаха, боломоор газартань бэлшээрсэ бага багааршье hаань уhалха, ногооной гарасые hайжаруулха бүхы хэмжээ абаха хэрэгтэй.

Эрхим ажалай түлөө hайн түлөөhэ, нэмэлтэ түлөөhэ үгэхэ, урмашуулха гээшэ шиидхэхы удха шанартай. Энэ шухала асуудалда ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд онсо анхаралаа хандуулха болоно.

Бэлшээн тарғалуулагдажа байhан малые hара бүхэндэ шэгнэжэ, мал адуулагшадай мүрысөөнэй дүн гаргаха, эрхимүүдыень түлбэриин талаар урмашуулха, шагнал магтаалда хүртөөхэ, дүршэлыень бүгэдын шадабари болгохын түлөө партийна организацинууд эмхидхэлэй, ойлгуу-ламжын хүдэлмэри үргэдхэхэ уялгатай.

Сүүдхэдөө малай шэгнүүр килограмм килограммаар нэмээдэг ажалай баатарнуудай зэргэ нютаг бүхэндэ улам олошорог лэ!

...Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! — *41-дэхи жэлээ гарана.*

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 149 (10517) | 1964 оной июниин 25, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлени гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд болзорhоонь урид, июниин 23-да гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Түсэбэй ёhоор 38.000 центнерэй орондо 38500 центнер hүн худалдагдаа. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиhөө нигэжэ 500 центнерээр ехэ hүн худалдагдаhан болоно.

«8-ое Марта» колхоз уялгаяа hайнаар дүүргээ. Тус колхоз гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 140 процентдэ хүргэhэн байна. Ондоогоор хэлэбэл, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиhөө 1,5 дахин ехэ hү худалдаа. «Восход», Калининай нэрэмжэтэ колхозууд мүн лэ hү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 123 процент дүүргээ гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиhөө 30 процентээр hү hаалинь дээшэлhэн болоно. «Искра», «Авангард», «Маяк», «Коммунизм», XXII партсъездын нэрэмжэтэ, «Дружба», «Советская Россия» колхозууд гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө дүүргэнхэй.

Эрхирэгэй совхозой hаалишан нүхэр Ширапцынгеева илангаяа hайнаар ажаллажа, 5 hарын туршада 1256 килограмм hү hаагаа. Калининай нэрэмжэтэ колхозой hаалишан нүхэр Мясникова үнеэн бүриhөө 1191 килограмм, «8-ое Марта» колхозой hаалишан К. Русина—1158 килограмм, «Маяк» колхозой hаалишад Ф. Степанова, Д. Степанова гэгшэд үнеэн бүхэнhөө 1150—1158 килограмм hаагаад байна.

Гүрэндэ түсэбhөө гадуур hүн худалдагдаhаар.

И. ЧЕРНЯКОВ, парткомой секретарь.
Н. ИРИНЧЕЕВ, үйлэдбэриин управлениин начальник.
Д. ШИКУЛО, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

...АДХАШЬЕ НООhО ГЭЭХЭГҮЙ

НООhО ХАЙШАЛХА ОРЕНБУРГЫНХИДАЙ АРГА ХАА ХААНАГҮЙ ХЭРЭГЛЭЭ!

ЯАРУУ ШАМДУУГААР

...00 гаран хонин hүрэгтэй Ал-...н Калининай нэрэмжэтэ кол-...хониной нооhо хайшалалгые ... гуримтайгаар, түргэн шам-...ар ябуулжа байна. Эндэ кол-...й центр Петропавловка тосхо-...эргэдэ электрын хүсөөр хү-...г оньhон 26 хайшатай агре-...үдэлнэ. Мүн 50 хүн гараараа ...о хайшалаа. Үдэрэй туршада ...оз дотор 600—700 толгой ...д «нэхы дэгэлhээ мултарна» ...

...н түрүүлэн коммунист Кузь-...вдеевэй адуулдаг отарын, хам-...а 499 толгой эхэ хонидой ноо-... хайшалагдаа. Мүнөө жэлдэ ...хонишод нёдондонойхиhоо hу-...үй ехэ нооhо хайшалжа абаа. ...ой бүриhөөнь 3 килограмм ...о абаад байна ха юм.

...ониной нооhо хайшалалга дээ-...үдэлжэ байhан колхозой гэ-...д энэ хүдэлмэреэ июлиин 1 ...тор сум дүүргэхэ гэhэн зорил-...рдаа табинхай. Гадна хайша-...аhан нооhон тэндээ клас-...ссаараа илгагдажа багсалаг-...д, гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда ...лагдана.

Б. ЖАМБАЛОВ,
...лар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлени.

ТУНГАЛАГ НУУРАЙ ЭРЬЕДЭ

Сэнхирхэн хүхэ, тунгалаг уhатай Галуута нуур. Тэрэнэй зүүн урда эрье дээрэхи Баян Зүрхэ гэдэг нютагта Бургаастайн 3-дахи комплексно бригадын ахалагша хонишон Даба Жалсанович Дансаруновай даадаг эрье хонидой отара зуhадаг.

Үглөөнэй 6 час. Мотоорой хүдэлхэ абяан холоhоо сууряатана. Залуушуулай хөөрэлдэхэнь, шууяха, хүхюугээр энеэлдэхэнь мүн лэ дуулдана. Энэ хадаа колхозой залуу механизатор Абида Жамсарановай даадаг хонидой нооhо хайшалалгын агрегат үглөөнэй hэрюухэндэ ажал хүдэлмэреэ—«сагаан алта» хуряалгаяа эхилбэ гээшэ. Тус агрегадта 24 хайшалагшад ажаллана. Тэдэнэрэй дунда олон жэлэй туршада хониной нооhо хайшалжа, дүй дүршэлтэйшье болоhон хүнүүд бии. Түрүүшынхеэшье туршажа байhан залуун хүбүүд, басагад бии хаш.

Үдын шатама халуунай үедэ тэдэнэр нуурай захада амараад, дахин хонидоо үдэшэлэн бүрэнхы болотор гэхээр хайшалдаг юм.

Хониной нооhо хайшалалга дээрэ энэ бригадын гэшүүн Лубсан-Ханда Гомбожапова үдэртөө 40—45 толгой хүрэтэр хониной нооhо хайшалжа, хамтадаа 120—130 килограмм хүрэтэр «сагаан алта» хуряана. Тэрэ нүхэр хонидые хайшаараа заашье адаангүйгөөр, сэбэрхэнээр нооhыень доогуур хайшалдаг, үдэрэйнгөө даалгабари нилээд үлүүлдэг. Ново-Селенгинскын дунда hургуулиин 8-дахи класcай hурагша Саша Гармажапов тэрэнhээ холо ехэ гээгдэнэгүй. Тэрэ хүбүүн үдэртөө 35 хонидые хайшалжа, 70—80 килограмм нарин, нарибтар нооhо абана.

Мүн хониной нооhо хайшалагшад — hургуулиин багша Ира Самбуева, Загастайн дунда hургуулиин hурагша Бимба Дашинимаев болон бусад ажал дээрээ hайнаар хүдэлнэ. Үдэшэлэн ажалай үдэрэй дүүрэхэдэнь бригадын партийна эхин организациин секретарь Ц-Д.Ц. Сосорова тус агрегадта тоо бүридхэлшөөр ажаллахадаа, агрегадые даагша А. Жамсарановтай хайшалагшадай хүдэлмэриин дүнгүүдые дары согсолон гаргадаг.

Түрүүшын хоёр үдэрэй туршада тус агрегадайхид Даба Дансаруновай отарын 390 хонидые хайшалаа. Үбэлдөө хүсэ шадал hайнтайгаар ондо оруулагдаhан энэ отарын хонид hайн бэлшээридэ адуулагдажа, hайса тарғалуулагданхай. Тиигэжэ тэдэнэй нооhон хүсэд hайнаар хөөрэнхэй. Эндэ хайшалагдаhан хонин бүриhөө дунда зэргээр 3,2 килограмм hайн шанартай нооhон абтана.

С. ШАРАПОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЧЕМПИОНОЙ hУРГУУЛИ

Хониной нооhо хайшалалгые июлиин 1 болотор эрхэ бэшэ дүүргэхэ гэжэ уялга абаhан Баян Голой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой алишье бригада, отара дээгүүр энэ шухала хүдэлмэри улам эршэдэнэ.

Гурбадахи бригадын Чилир гэжэ нютагта эмхидхэгдэhэн хониной нооhо хайшалалгын пункт тухай тэмдэглэе. Энэ пунктда 40 гаран хүн хүдэлжэ байна. Ехэнхинь Баян-Голой 11 жэлэй hургуулиин 7—8-дахи классуудай hурагшад. Эдэнэр электрын элшэ хүсөөр хониной нооhо хайшалха мэргэжэлдэ шадамараар hуража байна.

Энэ мэргэжэлые hайнаар шудалаашьегүйдөө арганьгүй. Ушарынь эндэмнай оренбургска аргаар хониной нооhо хайшалдаг мастер, урдань Буряадай чемпион байhан нүхэр Буда Мормоев хүдэлдэг ха юм. Түрүү опол арга бэрхээр шудалhан энэ нүхэр үдэрэйнгөө нормо 2 дахин дүүргэдэг, эдиршүүлдэ үльгэр жэшээ харуулдаг, тэдэндэ hургаал заабари үгэдэг байна.

Нүхэр Мормоевтой сугтаа хүдэлдэг залуушуул тэрэнэй дүршэлдэ шадамараар hурана. Жэшээнь, залуу хайшашан Владимир Бортхоев нэгэ үдэр 70 хониной нооhо хайшалhан байха юм. Юрэдөө, багшынгаа хойно гарахаяа болинхой. Эдир хайшашан, hурагша Владимир Бадмаев үдэр бүри 36—40 хонидые нэхы дэгэлhээнь hалгаана. Энэ түрүү дүй дүршэлдэ мэргэжэжэ байhан үхибүүдэй нэрэнүүдые дурдаха болоо hаа үшөө олон.

С. ОЧИРОВ,
«Баргажанай үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Зэдын үйлэдбэриин управлениин XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой МТМ-гэй хүдэлмэришэд үбhэ хуряалгада бэлэдхэжэ эхилээ. Түмэршэ дархан Александр Измайлович Шелканов тракторна сенокосилкануудые, бусад техникэ hайнаар заhабарилна. Зураг дээрэ: нүхэр Шелканов тракторна косилка заhабарилжа байна.
А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЗЭДЫНХИДЭЙ АМЖАЛТА

ПЕТРОПАВЛОВКА. **(Телефоноор абтаба). Зэдын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд гүрэндэ үндэгэ тушааха ...элэйнгээ түсэб болзорhоонь урид, июниин 20-до дүүргэбэ. Управлениинхид 1 миллион 336 мянган үндэгэ тушаагаад бай...даа, түсэбhөө гадуур 42 мянган үндэгэ гүрэндөө худалдаhан болоно.**

«Октябрьский»» совхоз 40 мянган үндэгэ тушааха түсэбтэй ...д, 89.200 үндэгэ тушаажа, управлени дотороо шалгарба. Тэрэшэлэн Торниин совхоз түсэбөө 123, Михайловкын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 117 процент дүүргээ. Зэдын, Захааминай аймагуудай ажалшад үмсынгөө хэрэглэмжэhээ үлүү гараhан үндэгэ ехээр тушаагаа.

Борьёогой, «Октябрьский» совхозуудай рабкоопууд жэлэйнгээ түсэб июниин 19-дэ дүүргэжэ, шанда хүртэлэн байна.

Сошоодомо дохёо — БЭЛЭДХЭЛГҮЙ БАЙШОО

...28 мянган хонидые хаhа сағ-...нь, шанартайгаар хайшалха ...шэ угаа харюусалгатай хэрэг. ...шние Доржи Банзаровай нэ-...жэтэ колхозой (Зэдэ) хүтэлбэ-...эгшэд олон жэлэй дүршэл дээ-...ээ hайса мэдэжэ байгаад, бэ-...шэлэй хүдэлмэри биратайгаар ...идхээгүй байшоо.

...Нооhо хайшалха хүнүүдые на-...шалан шэлэжэ табиха, илан-...а түрүүшынхеэ хайшалагшадые ...шалан hургаха, нооhо габша-... түргөөр хайшалха оренбургынхидай арга дүршэлые олоной шадабари болгохо тушаа анхарал бэлэй табигдаагүй.

Нэгэ нимэ баримта дурдая. Дабаатын отделениин Цырен-Дондок Норбоевой отарын хонидые Цырен-Доржи Ухиновай агрегадайхид гурбан үдэр соо хайшалаа. 20 хайшалагшад түрүүшын үдэр бүхыдөө 177 хони, хоёрдохи үдэрөө 118 хони хайшалаа. Дунда зэргынь гаргахада, хүн бүхэн 5—7 хони үглөөнhөө үдэшэ хүрэтэр хайшалhан болонол. Тиигээдшье хонидой нооhо дутуу хайшалха, гээлтэдэ оруулха ушар үзэгдэнэ.

Энэ агрегадайхидай хайшалhан нооhо тушаажа, шанар шанараарнь илгажа абадаг С. Дариева ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандана. Нооhонинь шорой шохойтой холисолдошоно, гээгдэнэ.

Гол олзо оруулдаг «ургасаяа» адхашье хоролтодо оруулангүйгөөр, богони болзорто абахаяа яана гээшэб! Энээн тушаа колхозой дарганар юу бодомжолжо байгаа юм ааб?

Д. БАДМАЖАПОВ.

ТАСС-ай мэдээсэл — „КОСМОС-33" ТАБИГДАА

...Газарые тойрон дабшаха «Космос-33» гэжэ ээл-...юта хэмэл одон 1964 оной июниин 23-да Советскэ ...оюзда табигдаа. 1962 оной мартын 16-да ТАСС-ай ...носхоhон программын ёhоор, замбуулин дайдые ...шадань шэнжэлхын тулада шухала болохо научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Хэмэл одон замдаа гаргагдаад:
— 89,38 минутын турша соо түрүүшын үедэ газарые тойрон дабшаха;
— газарай нюруунhаа эгээн холонь (апогей) 293 километртэ;
— эгээн дүтэнь (перигей) 209 километртэ;
— экваторhаа 65 градус hөөлжүүгээр ниидэхэ.

Научна аппаратураhаа гадна, нимэ юумэнүүд одон дээрэ бии:
— 19,995 магагерцын частота дээрэ хүдэлдэг радиопередатчик;
— приборнууд болон научна аппаратурын хүдэлмэри тухай мэдээнүүдые газарта дамжуулха радителеметрическэ оньhон түхеэрэлгэ.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоhон аппаратура hаадгүй hайнаар хүдэлнэ. Абтаhан мэдээнүүд согсололготоололгын центртэ шэнжэлэгдэжэ байнхай.

Московская мэдээсэнэ

Н. С. ХРУЩЕВОЙ БОЛОН Т. ЭРЛАНДЕРАЙ ХООРОНДО ХЭЛСЭЭН БОЛОБО

СТОКГОЛЬМ, июниин 23. **(ТАСС-ай тусхай корр.).** Мүнөөдэр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой болон Швециин премьер-министр Т. Эрландерай хоорондо хэлсээн болобо.

Хани ёhоной оршон байдалда үнгэрhэн хэлсээнэй болохо үедэ СССР-эй болон Швециин хоорондохи харилсаануудта хабаадаха асуудалнуудаар, мүн тэрэшэлэн хоёр талынгаа hонирхожо байhан уласхоорондын байдалай туйлай шухала асуудалнуудаар hанамжануудаа мэдэлсэжэ абаа.

Энэ хэлсээндэ советскэ талаhаа СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министр А. А. Громыко, хариин оронуудтай культурна холбоо байгуулха СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. К. Романовский болон бусад хабаадалсаа.

Швециин талаhаа гадаадын хэрэгүүдэй министр Т. Нильссон, финансын министр Г. Стрэнг, худалдаа наймаанай министр Г. Ланге болон бусад байлсаа.

Н. С. ХРУЩЕВ САЙЛАЛГА ХЭБЭ

СТОКГОЛЬМ, июниин 23. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, Швециин премьер-министр Т. Эрландерые хүндэлжэ мүнөөдэр сайлалга хэбэ. Тэрэ сайлалгада Швециин правительствын гэшүүд, мүн тэрэшэлэн Швеци ошолгодонь Н. С. Хрущевтой хамта ябалсаhан хүнүүд байлсаа.

Сайлалга болохо үедэ Н. С. Хрущев Т. Эрландер хоёр хани ёhоной духаряануудые андалдан үбарьба.

СОВЕТ ПАРЛАМЕНТААРХИН ИНДОНЕЗИДЭ

ДЖАКАРТА, июниин 23. **(ТАСС-ай тусхай корр.).** А. И. Микоян түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци хани барисаата Индонезидэ хоёрдохи үдэрөө айлшалжа байнхай.

Мүнөөдэр үглөөгүүр совет айлшад Индонезиин национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй баатарнуудые хүдөөлүүлhэн «Калибата» гэжэ газарта ошобо. Советскэ делегацитай хамта Индонезиин Республикын президент Сукарно, премьер-министрэй нэгэдэхи орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Субандрио, премьер-министрэй орлогшо Салех гэгшэд ябалсаа. А. И. Микоян «Индонезиин бэеэ даанхай түрэнтэй болохын түлөө тэмсэлдэ наhа бараhан баатарнуудта СССР-эй Верховно Соведэй делегациhаа» гэжэ бэшэhэн гарнагтай венок хүшөө дээрэ табяа. «Нүтнэгшэдэй дурасхаалда» гэhэн шаналал гашуудалай аялга тэндэ хангинан зэдэлээ. А. И. Микоян президент Сукарно болон тэдэнтэй хамта ябалсаhан хүнүүд шаналалаа мэдүүлэн шэмээгүй байжа, наhа бараhан баатарнуудай дурасхаал тэмдэглэбэ.

hүүлээрнь А. И. Микоян президент Сукарно хоёр автомашинануудта hуугаад, Богородо байгаа президентын ордон тээшэ ошобо.

Энэ хотодо hуудаг зон А. И. Микоян президент Сукарно хоёрые халуунаар амаршалаа. Тэрэ ордондо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян болон президент Сукарнын хоорондо хани ёhоной хөөрэлдөөн удаан сағ соо болобо.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин гэшүүд мүнөөдэр автомашинануудта hуугаад, город соогуур ябажа, Индонезиин нийслэл хотын үзэсхэлэн hайхан газарнуудтай танилсаа.

Н. ПОЗДНЯКОВ,
В. МАТЯШ.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫН СОВЕДТЭ

ЯАХЫН АРГАГҮЙ ШУХАЛА ХЭРЭГ

Москвада болоhон СССР-эй арадай ажахын Соведэй заседани июниин 23-да дүүрэбэ. 1964—1965 онуудта минеральна үтэгжүүлгэ болон ургамалнуудые хамгаалха химическэ хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбэй дүүргэлтэтэй холбогдоhон асуудалнууд, мүн тэрэшэлэн ехэ химиин шэнэ барилгануудые түхеэрэлгэнүүдээр хангаха түсэб хоёр үдэрэй турша соо али бүхы талааршь зүбшэн хэлсэгдээ.

Манай орон дотор минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха промышленность үзэгдөөгүй түргэнөөр хүгжэнэ. Энэ жэлдэ тэрэниие үйлэдбэрилхэ болон хүдөө ажахыда гаргажа үгэхэ түсэбтэ даабаринууд нэгэ хэды шэнээн үлүүлэн дүүргэгдээ. Зүгөөр энэ шухала продукци бүтээн гарғалга ехэ болгохын тулада газар нютаг бүхэндэ бүхы арга боломжонуудаа үшөө хүсэд хэрэглэнэгүй.

Химигүүдэй захилнуудые машина бүтээдэг 800 шахуу заводууд дүүргэжэ байнхай. Орон доторнай экономическа талаараа ашагтай hайн гэжэ шалгарhан бүтээсэ ехэтэй олохон шэнэ hонин машинанууд бүтээгдэнэ.

Энэ жэлдэ шэнэ барилгануудые технологическа түхеэрэлгээр, приборнуудаар, кабель болон бэшэшье хэрэгсэлнүүдээр хангалга hайжараа. Тиимэ байтар, зарим нэгэ томо томо заводуудай хангалтагүй хүдэлмэрние ябашье тэсэхын аргагүй.

Эдэ бүхы ушар баримтанууд заседани дээрэ шангаар шүүмжэлэгдээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй СНХ-гай түрүүлэгшэ В. Э. Дымшиц зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүдые бүридхэхэ зуураа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд өөhэдтөө даалгагдаhан зорилгонуудые эрхимээр дүүргэхэ тушаа бүхы хэмжээ абаха юм гэжэ мэдүүлээ.

(ТАСС).

СССР-эй атомна элшэ хүсэ хэрэглэхэ гүрэнэй комитедтэ

Хэдэн жэл удаагаар Советскэ Союз дотор ядерна элшэ хүсэ хэрэглэжэ далайн уhа арюудхан сэбэрлэхэ ашагтай hайн түхеэрэлгэ бүтээхэ тушаа хүдэлмэри хэгдэнэ. Мүн тиимэрхүү хүдэлмэри Америкын Холбоото Штадуудта хэгдэжэ байгаа юм.

Далайн уhа сэбэр болгохо асуудал арадай ажахын талаар угаа ехэ удха шанартай. Промышленна талаараа хүгжэнги оронуудта, тэдэнэй дунда Советскэ Союзда болон США-да арюун сэбэр уhа элбэг болгохо эрилтэ табигданхай. Промышленностьда болон хүдөө ажахыда, мүн тэрэшэлэн хүн зоной хэрэглэхын тула шухала хэрэгтэй сэбэр уhанай дутамаг боложо байhан ушарнууд, Африкын, Азиин болон Латинэ Америкын хүгжэжэ байгаа олон гүрэнүүдтэ үзэгдэнэ.

Тиимэhээ далайн уhа арюудхан сэбэрлэхэ ашагтай hайн арга олохые дэлхэйн хэдэн олон гүрэнүүд хүсэнэ. hүүлэй үеын эрдэм-техникын туйлалтанууд хадаа ядерна элшэ хүсэнэй аша туhаар энэ орёо түбэгтэй асуудал шиидхэжэ болохо юм гэжэ тоолохо үндэhэ олгоно.

Ядерна элшэ хүсэнэй аша туhаар далайн уhа арюудхан сэбэрлэхэ асуудал түргэнөөр шиидхэхын зорилгоор, энэ оной июлиин 14—15-да Вашингтондо эрдэм, техникын зохихо асуудалнуудые хамтаржа шэнжэлэн үзэхын тулада, совет болон американска мэргэжэлтэдэй уулзалга үнгэргэхэ тухай хэлсээн хэгдээ. Сэрэгэй зорилгоор атомна хэрэгсэл үйлэдбэрилгые ойрын жэлнүүдтэ хорооха hанаатай байhан тухайгаа СССР-эй, США-гай болон Великобританиин правительствануудай hаяшаг мэдүүлгэ хэhэнэй hүүлээр нимэ хэлсээн туйлагдаа.

Мухар-Шэбэрпээ
ерэһэн бэшэг

УЛААН ТУГЫЕНЬ БУЛЯАБА

Суулгын совхозой контородо ороходомнай хамаг бүхы ударидахы хүдэлмэришэд мал ажал тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ байба:

— Үрин дулаан боложо, зулгэ ногооной эдеэшэг һайнаар бултайгаад байхада, үнеэд һү орожо, һаалишад, малшаднай сагаан эдеэгээ билтаруулжа эхилээ,— гэжэ совхозой парткомой секретарь Иван Егорович Крупенников хөөрэнэ.

Ехэ һүнэй түлөө мүрысөөн совхозой һаалиин табан фермэнүүдэй дунда эршэмтэйгээр дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөнэй үедэ эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулһан фермэнүүд шалгаржа гарана. Жэлэй түрүүшын гурбан һара соо Суулгын түбэй һаалиин фермэ мүрысөөндэ уридшалжа ябаһан аад, апрель һарада һэбэлдэйн МТФ-дэ булигдаа. Харин май һарын дүнтөөр Хашын һаалиин фермэ түрүү һуурида гаража, совхозой дирекциин, парткомой дамжуулгын Улаан тугые һэбэлдэйнхидһээ буляаба.

— Яагаад хашынхид нимэ ехэ амжалта туйлааб? — гэжэ бидэ парткомой секретарьһаа һурабабди.

— Энээн тухай ехэ юумэ хэлэхээр байна. Юуб гэхэдэ, совхозой совхоз болохоһоо хойшо Хашын һаалиин фермэ нэгэтэшье социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, алдар солодо хүртөөгүй, яяр ахираар хүдэлдэг бэлэй. Харин мүнөө хамаг фермэнүүдые ахижа, түрүү зэргэдэ гараа... Хайшан гэжэ гарааб? Юрэдөө тэрэ фермэ ошожо, ажал хэрэгтэйнь танилсая, һаалишадтайнь, фермые даагша Наум Севастьянович Борисовтай хөөрэлдөе,— гэбэ.

Бидэ Хашын фермэдэ ерэбэбди. Һаалишадай гэртэ ороходомнай ханада уряа-плакат: «Һаалишан Чеботарева Анна Назаровна энэ жэлэй табан һара соо үнеэн бүриһөө 550 литр һү һаагаа. Түрүү һаалишанһаа жэшээ абагты!».

Һаалишадтай танилсажа эхилнэбди. А. Н. Чеботарева 15 жэлдэ һаалишанаар хүдэлһэн, дүй дүршэлтэй малшан. Тэрэ мүнөө 19 үнеэнһээ сүүдхэдэ 172 литр һү һаана. Энэмнай үнеэн бүхэнһөө үдэрэй 9 литр һү һааһан болоно бшуу.

Һаалишан Галина Моисеевна Болоневагай ажал тухай мэдэжэ абабабди. Энэ хабар тэрэ анха түрүүшынхеэ тугаллаха 19 гунжа даажа абаа һэн. Ехэ зүдэрүү туранхай байгаа бэлэй. Заримыень бүри үргэжэ бодхоохо ушар болодог байба. Тиигээд лэ һаалишан һүни үдэр гэжэ илгангүй фермэ дээрээ байжа, эдеэлүүлжэ, харууһалжа, үнеэдээ хүл дээрэнь гаргаба, тугаллуулба. Шэнэ үнеэдые һаажа һургаха гээшэ ехэ удха шанартай, энээниие Галина Моисеевна олон жэлэйнгээ дүй дүршэлөөр мэдэнэ. Тэрэ өөрынгөө бүлэг үнеэдтэ үгэхэ хэмжээгээрнь тэжээл үгэдэг, мал адуулагшадта найдангүй, түрүүшын үедэ өөрөө тэдэнээ адуулдаг байгаа. Иимэ ехэ ажалынь һайнаар харюулагдаа. Г. М. Болонева мүнөө үнеэн бүриһөө 8 литр һү һаана.

18 жэлдэ һаалишанаар хүдэлжэ байһан Маланья Агеевна Ивановагай амжалта ехэ. Тэрэ һаамхай 18 үнеэдһээ үдэрэй 160 литр һү һаана. Тоолохо болоо һаа, Хашын фермэдэ хүдэлдэг һаалишад бултадаа һү ехээр һаадаг байба. Энээн тухай фермые эрхилэгшэтэй үрдилдэжэ, МТФ-эйн учетчик комсомол басаган Валя Кузнецова игэжэ хөөрэбэ.

— Жэлэй түрүүшын хахадта манай фермэ 1121 центнер һү гүрэндэ худалдаха түсэбтэй. Июниин 11-дэ гүрэндэ 994 центнер худалдагдаад байгаа. Июлиин 1 болотор 127 центнер һү худалдахамнай үлэбэ. Энээнээ бидэ дары түргэн дүүргэхэ байхабди,— гээд Валя басаган шоотынгоо яһа хас гүүлээдхинэ.— Жэшээнь, майн 7-до бүхы үнеэдһээ 862 литр һү һааһан байгаа һаа, июниин 7-до тэдэл үнеэдһээ 1715 литр һү һаагаабди. Нэгэ һарын туршада һү һаалгамнай хоёр дахин нэмээ бшуу. Тиихэдэ июнь һарыншье түсэбэй бэелүүлгэ абажа үзэел даа. Бидэ 304 центнер һү июнь һарада худалдаха ёһотойбди. Харин манай һаалишад энэ үнгэрэгшэ 10 хоног соо 140 центнер һү гүрэндэ худалдаа.

Валя басаганай нэгэ үе шоотоёо татан, нэгэ үе үһэеэ заһан байжа, үни сээжэлдэһэн шүлэгөө хэлэжэ байһан шэнги торьдоһогүйгөөр дуугархадань, тойрожо байһан һаалишадынь эльгэ хатана.

— «Знамя Ленина» колхозой һаалишад, мал адуулагшадай уряада харюу болгон, манай фермынхид хахад жэлэйнгээ түсэбэй дээдэ тээ 200 центнер һү гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидэнхэй,— гэжэ фермые эрхилэгшэ Н. С. Борисов нэмэбэ.

— Наум Севастьянович, фермэтнай айхабтар ехэ амжалта туйлаа юм байна, һаалишадтнай тон һайнаар хүдэлдэг, урагшаа һанаатай, дүй дүршэлтэй хүнүүд байна гэжэ хаража, танилсажа байнабди. Теэд урда тээнь гээгдэжэ ябаһан аад, хайшан гэжэ түрүү зэргэдэ гаража, мүрысөөндэ илажа, Улаан туг буляан абаа гээшэбта, хөөрэжэ үгыт,— гэжэ фермые даагшада хандабабди.

— Зүб, зүб! Энээн тухайгаа хэлээгүй байнабди. Иимэ юумэн болоһон: жэлэй эхиндэ бидэнэр булта эндээ суглараад, ажал хэрэг тухайгаа сэхэ руунь хөөрэлдэбэбди. «Яахадаа бидэ иигэжэ хамагай хойно орожо байна гээшэбибди, юундэ мууса хүдэлмэрилнэбибди» гэжэ һаалишад, малшадһаа һураба гээшэб. Тэдэнэйнгээ бодожо үзэхэ саг забда үгэбэб. Тиигээд лэ дутагдалнай элиржэ гараба даа. «Хүнүүднай хамаг бүхы хүсэеэ зангидан хүдэлмэрилнэгүй, малаа мууса эдеэлүүлнэбди, үнеэднай һайнаар бэлшэнэгүй, ажалаймнай эмхидхэл һула...» МТФ-эйн хүдэлмэришэд энэ мэтэ, мүн бэшэшье дутагдалнуудые дурдан, сэб сэхэ шүүмжэлбэ. Тиин энэ жэлдэ ажал хүдэлмэриеэ һайжаруулха, ехэ һүнэй түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидэбэбди. Химическэ зүйлөөр малайнгаа тэжээл буйлуулдаг, гидролизно аргаар һолоомо эһээдэг болохоһоомнай хойшо һүн нэмэжэ эхилээ. Харин майн тэн багһаа һү һаали эрхилхэ зунай гурим тогтоохоһоомнай хойшо һүн бүришье ехээр һаагдадаг болоо. Үнеэднай мүнөө адуулганда ехэ удаан ябана.

Һаалишадай үнеэдээ үглөөгүүр һаажа дүүргэхэдэнь, мал адуулагшад зургаан сагта үнеэдээ бэлшээридэнь гаргана. Тиигэжэ үдэрэй 12 болотор малаа адуулдаг байха юм. Һаалишад бэлшээри дээрэнь ошожо, 12-һоо 2 час болотор үнеэдээ хээрэ һаана. Тэрэнэй һүүлээр үдэшын 9 саг болотор үнеэд бэлшээридээ ябадаг.

Нээрээшье ажалаа иимээр эмхидхээд, малаа һайнаар харууһалаад, эзэн ёһоор адуулаад байхада, һүн ехээр абтангүй яахаб даа.

Г. ЧИМИТОВ.
Л. ЛУГОВСКОЙ.

Черембассай № 3 шахтада Кирилл Константинович Попов хорин хоёр жэлэй турша соо ажаллана. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг малтагшадай бригада бассейн соогоо түрүү зэргэдэ ябадаг. Машина техникынь бүтэ... 2 дахин дээшэлэнхэй байна. Зураг дээрэ (баруун гарһаа): бригадир К. Попов нүхэдтэеэ байна.

ТАСС-ай фотохроника.

100 үдэр соо 100 килограмм нэмээхэ

БЭЛШЭЭРИИНГЭЭ ҺАЙНДА БУХИНДААЛ

Хура бороо ороогүй байһанаа удэһөө хойшо сэлмэг сэгээн огторгойдо хүбэн сагаан үүлэнүүд бөөгнэржэ, баруун урдаһаа харалан, бороогой түрүүшын дуһалнууд адхаржа захалба.

Тиигэбэшье тэрэ үни тогтожо оробогүй. Зүгөөр һэрюухан һэбшээнэй амисхалай ороходо, нэгэ багахан голой адагаар бэлшэжэ ябаһан тобир тарган малнууд халуурхаад, гүйлдэхэеэшье болижо, тойрон тогтон эдеэлжэ ороно. Нилээд булшантайхан болоод, бухиндажа эхилһэн эдэ буруунуудые адуулжа ябаһан нэгэ хүн бидэниие харамсаараа, амар мэндэеэ андалдаһанай һүүлээр, иигэжэ хөөрэбэ:

— Үглөөнэй һөөл халуун байһанаа һэрюу орожо, малнай зохидоор бэлшэжэ захалба. Зунай сагта буруунуудаа һайса таргалуулхые оролдохобди.

Энэмнай үни удаан саг соо мал ажал дээрэ хүдэлжэ байдаг Түнхэнэйнтэ үйлэдбэриин управлениин Тооро нютагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо мэдээжэ адуулагша Иринчин Сымбелович Янданов байшоо.

— Зуун хоног соо үхэр бүхэнэй шэгнүүрые 100 килограммаар нэмээхэ гэһэн уряал «Буряад Үнэн» газетэдэ уншааб. Энэ уряалда харюусахын тула түрүү малшадай дүй дүршэл шудалха хэрэгтэй. Нэн түрүүн малаа бүхэли сүүдхэ соо садатарнь бэлшээхэ байнабди. Би мүнөө жэлдэ 150 толгой буруу, хашарагуудые адуулжа гарахамни. Намарай хюруу унатар бэлшээгээ һаа, толгой бүриинь шэгнүүрые 100—100 килограммаар нэмээхэ аабзаб гэжэ бодоноб,—гээд, Иринчин Сымбелович хэлэнэ.

Ондоогоор хэлэхэдэ зунай гурба һара соо колхоздоо 15 тонно тарган мяха нэмээжэ үгэхэ юм. Иринчин Сымбелович Янданов хэлэһэн үгэдөө лаб хүрэхэл байха. Яахадааб гэхэдэ, энэ нүхэр дэмы үгэ хэлэдэггүй, нэгэ зариман шэнги һайрхуу зантай бэшэ, харин зориһоноо заабол хүсөөхые оролдодог, урагшаа һанаатай хүн шуу.

Нүхэр Яндановай гүүртэ энэ жэлдэ «Подснежник» гэжэ нэрэтэй хадын бэлшээридэ зуһажа байна. Тэндэнь ногоон хээрэ хээзэнэйхиһээ һайн. Бэлшээри дээгүүрнь тунгалаг хүйтэн уһатай хадын горход харьялан урдадаг. Малаа үдэрэй аяма халуунда ойро зуура модоной һүүдэртэ тииргүүлээд, дуратай сагтань сэбэр уһаар уйдалуулжа, һайнаар бэлшээдэг.

— Эндэ мал бэлшээхэдэ ехэ һайн. Ургамал ногоониинь дээрэ газарай аад, шэмэтэй, мал тон дуратай эдинэ. Энэмнай гол намагай һөбхон ногоон бэшэ ха юм. Ёһотойл хяаг, набша намаатай ногоон байна. Иимэ ногоондо һубай малые һайнаар таргалуулжа, түргэн мяхажуулан, шэгнүүрынь ехээр нэмээнгүй яахабши,—гэжэ тэрэ зугаална.

Нүхэр Янданов бүхы бэлшээриеэ хэдэн ондоо таһалжа хубаагаад, малаа тэндээ ээлжээлжэ байгаад бэлшээдэг заншалтай. Тиихэдэнь нэгэ газарайнь ногоон эдигдэжэ байхадань, нүгөө бэлшээридэнь ногоониинь ургажа, һайжарна.

Колхозой правлени, партийна комитет һайнаар ажалладаг малшадтаа ажалайнь түлбэри зүбөөр түлэхэ ёһотой. Малаа һайса таргалуулһан хүнүүдтэ ехэ түлбэри үгэхэ болоно.

— Нёдондо зундаа би Үргэдэй гэжэ газарта малаа адуулжа гараа һэмби. Тэндэ ногоониинһшье балай һайн байгаагүй һэн. Тиибэ яабашье толгой бүриинь 750 граммаар сүүдхэ бүридөө нэмээһэн байгааб. Теэд түлбэринь булта малшадтай адлирхуу байһан юм,—гэжэ нүхэр Янданов гомдоно.

Иимэ ушар мүнөө жэлдэ байха ёһогүй. Хэнэй мал тарган бэ, шэгнүүрээ ехээр нэмээгээб, тэрэнэйнь зэргээр ехэ түлбэри үгтэхэ байна. Иигэжэ нүхэр Янданов шэнги малшадые бодотоор урмашуулаа һаа, энэ ажахы зунай сагта малаа һайнаар таргалуулжа, эрхим шанартай мяха элбэгээр абаха аргатай.

Б. ШИРЕТОРОВ,
манай штатнабэшэ корр.

АЖАЛША ХҮН АЛДАРТАЙ

Ажалша хүнүүд алдартай! Иигэжэ зон хэлсэдэг. Оролдосо үүсхэлтэйгээр ажалладаг хүнүүд магтуулангүй яахань һэм. Иимэ хүнүүд Баргажанай совхоздошье олон.

Тугалшан Васса Ивановна Прокушева яһала һайнаар ажалладаг. Үнгэрэгшэ хабартаа даадаг 40 тугалаа шадамараар харууһалжа, шэгнүүрыень тус тустань сүүдхэдээ 700 граммаар нэмээгээ. Тугалнуудта искусственна аргаар бэлдэһэн һүн үгтэнэ. Тэрээнһээ гадна, үбһэ тэжээл, талха таряанай зүйл рационой ёһоор үгтэжэ байгаа.

Мүнөө Васса Ивановна тугалнуудаа зунай бэлшээридэ гаргаад адуулжа байна. Харууһалдаг тугалнуудаа зунай ногоон дээрэ бэлшээн таргалуулхын тулада тэрэ онсо анхаралаа хандуулна.

— Тугалнуудта элдэб тэжээл үгэжэ байхабди. Шэгнүүрыень шадаал һаа бүри ехээр нэмээхые оролдохобди,—гэжэ түрүү тугалшан хөөрэнэ.

Васса Ивановнагай хүдэлжэ байдаг Читканай фермын тугал, буруунууд мүнөө хамталагдажа, тусгаар гүүртэ болгогдоод байна. Залуу мал шахан таргалуулха энэ гүүртые 25 жэл соо мал ажал дээрэ хүдэлһэн малшан Парфений Романович Елшин даажа абаба. Энэмнай олон жэлдэ хүдэлжэ, нютаг нугадаа алдаршаһан хүн. Нёдондо 240 толгой залуу мал адуулжа байхадаа, зунай бэлшээриин үедэ шэгнүүрыень хоногой 1—1,2 килограммаар нэмээһэн байгаа.

— Мүнөө гүүртэдэмнай 80 тугал, 72 буруу харууһалагдана. Зунай сагта бэлшээриеэ һэлгэжэ байгаад адуулхабди. Түрүүшээр Тураашада, һүүлдэнь Тообхо, Хабаржаан гэжэ газарнуудта бэлшээримнай һэлгэгдэхэ юм. Ногоо элбэгтэй газараар малаа адуулжа шэгнүүрыень хоногой нэгэ килограммһаа бага бэшээр нэмээхэ хүсэлтэйбди,—гэжэ Парфений Романович һаяхан суглаан дээрэ мэдүүлбэ.

Залуу мал шахан таргалуулдаг тус гүүртынхид 65 гектарта шэниисэ, 150 га кукуруза, 84 га зелёнко, 100 гектарта наран сэсэг болон горох гэхэ мэтэ силостэ сабшагдаха ургамалнуудые таряа. Мүн 30 гектар полидо хартаабха тариганхай. Тиихэдэ фермын дэргэдэ 50 га шэнэ газар хахалагдаа. Эндэнь обёос таригдахаар хараалагдана. Тэжээл буйлуулдаг кухни бариглажа дүүрэхэ дутэлөө. Тэрэнэй бүтэхэдэ хэмэл һүн ехээр бэлдэгдэжэ тугалнуудта үгтэхэ болоно.

Нүхэр Елшинэй гүүртын мал декабрь һараһаа эхилээд, гүрэндэ тушаагдаха. Энэ үе болотор тус тустаа 3 центнерһээ бага бэшэ шэгнүүртэй болотороо таргалуулагдаха юм.

Зунай бэлшээриие һайнаар хэрэглэжэ шадабал, эндэхид үгэдөө хүрэхэшье байха. Ажалша хүнүүд амжалта туйлангүй яахаб!

С. ОЧИРОВ.

Борьёогой совхозой һаалиин 1-дэхи фермын гүүртэдэ һү һаалинь үдэр бүхэндэ нэмэнэ. Тэндэхи һаалишад үдэртөө үнеэн бүриһөө 9—10 килограмм һү һаадаг байна.

Хайшан гэжэ иимэ амжалта туйлагданаб гэхэдэ, үнеэдынь үдэртөө гурба һаагдана, бэлшээридэ 15—16 час ябуулагдана. Мал адуулагша Будажап Дондуков эрхим ажалаараа шалгарна. Энэ бэрхэ малшан коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн. Зураг дээрэ: мал адуулагша Б. Дондуков.

В. НИКОЛАЕВАЙ фото.

Долоон жэлэй түсэб уридшалан дүүргэхын түлөө

НАЙДАМТАЙ НҮХЭДНАЙ ЭДЭ

— Бурлаковтанай бригада дахинаа илажа гарабал. Тэдэнэршье хахад һарада 700 тонно нүүрһэ даабариһаа үлүү малтаа ха юм. Бэрхэнүүд лэ болоод байна, — гэжэ хоёр шахтернуудай хөөрэлдэхые дуулахадаа би ехээр гайхаашье үгы һэм.

Андрей Петрович Бурлаковай хүтэлбэрилдэг бригада Галуута Нуурай шахтануудта һүүлэй 7—8 жэлэй туршада мэдээжэ болонхой. Бригададань аха дүүнэр Андрей (бригадир), Петр, Илья, Дмитрий гэгшэдһээ гадна бусад хэдэн хүдэлмэришэд оролсоно. Гэбэшье тус бригадые Бурлаковтанай бригада гэжэ нэрлэдэг болонхой.

— 19 жэлэй саада тээ һэн. — гээд Андрей Петрович хөөрэдэг.— Би тэрэ үедэ сэрэгэй алба хэжэ Монголдо байһан хүм. Монгол ханинартаа туһалжа, Зуун булагтахи шахта дээрэ хүдэлдэг байгаабди. Тэрэ сагта техникэ гэжэ юун байха һэм даа. Хүрзэ, һүхэ, хюрөө гээд лэ дүүрэээ ха юм. Тиигэбэшье яһала бологоор нүүрһэн малтагдадаг байгаа. Нэгэтэ болоһон иимэ ушар мүнөөшье болотор мартагдадаггүй. Манай халаанай инженер шахтын начальнигта хандажа: Андрей Бурлаков халаанда 30 тонноһоо доошо бэшэ нүүрһэ малтажа шадахал байха, туршаад үзэхэмнай гү гэһэн юм.

Бишье арсаагүйб. Үглөөдэрынь 3 лава бэлдээд, малтажа ороһон байнаб. Минута часай үнгэрхые тоолоошье үгы һэм. Хүдэлдэг зангаараал хүдэлжэ байбаб. Халаанай дүүрэхэдэ тоолложо үзэхэдэнь 30 гаран тонно нүүрһэ малтаһан байгааб. Энэмнай тэрэ үедэ ехэ амжалта болоожо, намда мүнгэн шан, үнэтэ бэлэг барюулагдаа бэлэй. Сэхыень хэлэхэдэ, тиихэдэл шахтерой ажалай хүндэтэй байһаниие ойлгожо, саашадаашье энэ мэргэжэлээ шудалжа хүдэлхэ гэжэ шиидэһэн байгааб.

1951 он. Сэрэгэй албa дүүргээд нютагаа бусажа ябахадаа Андрей Бурлаков өөрынгөө дүү хүбүүн Петртой уулзахаяа Галуута Нуурай шахта дээрэ зогсоһон байха. Дүү хүбүүниинь горно-промышленна һургуули дүүргээд, шахтада хүдэлжэ байгаа һэн, иишэ ерэхыень ахадаа хэдэ дахин бэшэһэн, уриһан гэхэ.

Шахтернуудай залуу город Гусиноозерскын ургажа, болбосон түхэлтэй боложо байһан үе. 2—3 дабхар шэнэ шэнэ гэрнүүд бодхоогдожо, ужам үйлсэнүүдээрээ жэрылдэнэ. Шахтануудташье ажалынь үргэдхэгдэжэ, хүдэлмэришэд олоор хэрэгтэй болоно.

Ябажа хаража, город, шахтануудтай танилсаһанайнгаа һүүлээр Андрей Петрович эндэ үлэхэ гэжэ шиидэһэн юм. Тиигэжэ солдат хүбсаһаяа горнягай комбинезоноор һэлгэжэ, 5-дахи шахтада дүү Петртоёо хамта юрын хүдэлмэришэнөөр ажаллажа эхилбэ.

Ажалдаа абьяастай, үнэн сэхээр оролдодог тулада богонихон болзорто шахтерой мэргэжэл һайса шудалжа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гараба. Уданшьегүй 2/5-дахи шахтада бригадираар томилогдожо, мүнөө болотор тэндээ таһалгаряагүй ажаллаһаар.

Бригадань ямарханшье эрхэ ... далда хүдэлбэл, даабаряа дүүр... лэ байдаг. Оло дахин Хүндэл... грамота, үнэтэ шанда хүрт... шахта дээрээ суурхаха ёһоор... суурхадаг бригада. Найман жэл... туршада Бурлаковтанай бри... 2/5 шахтын 2-дохи участогта ... химлэжэ, бусадта жэшээ хар... һаар.

— Найдамтай хүнүүд юм ... Али нэгэн бэрхэтэй даабарии... рабал даалгахадашни дүүргэнэ... байха. Эбтэй эетэйгээр, бэе ... туһалалсан ажалладаг. Энэ ш... ажал, энэ минии хэхэ хүдэл... гэһэн илгаа эндэ байхагүй. ... ниинь бултанайнгаа түлөө, бул... нэгэнэйнгээ түлөө гэһэн комм... ажалай ёһо заншал баримта... бригада гэбэл нүхэр Бурлак... бригадые түрүүшээр нэрлэхэ ... наб, — гэжэ участогай началь... коммунист Алексей Петрович ...ров манда хэлээ һэн.

Н. ОРЕШНИКОВ,
горно мастер.

Үдэр һүни илгаагүй

Үдэр һүнигүй модо шэрэхэ гээшэмнай тиимэ амархан хэрэг бэшэ. Тиигэбэшье «МАЗ-501» түхэлэй мантан томо автомашина жолоодогшод П. И. Мирко, В. П. Вологин, П. М. Колтунов гэгшэд Горхоной леспромхоздо эгээн түрүүлэн, 1960 онһоо хойшо гурбан халаанда хүдэлжэ эхилһэн байгаа.

1963 ондо эдэ нүхэднай 13040 кубометр модо зөөжэ, даалгабаряа мянга шахуу кубометрээр үлүүлһэн юм. Долоон жэлэй зургаадахи жэлэй эхилхэдэ жолоошод долоон жэлэйнгээ түсэб байгша оной июлиин 1 болотор дүүргэхэ уялга абаа һэн.

Коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэжэ ... һан жолоошод хэлэһэн үгэдөө хүр... абаһан уялгаа дүүргэбэ.

Долоон жэлэй эхинһээ хойшо ... хэд Мирко, Вологин, Колтунов гэг... (бултадаа нэгэ машина дээрэ ажал... даг юм) дүн хамта 65.000 кубом... модо шэрэжэ, долоон жэлэйнгээ т... 1450 кубометрээр үлүүлээ. 19... оной дүүрэтэр үшөө 16000 ми... кубометр модо шэрэхэ гэһэн шэнэ у... га абанхай.

Ю. САВЧУК,
Горхоной леспромхозой главна механик.

ПЕЧОРО, ВЫЧЕГДЭ МҮРЭНҮҮД ГЭДЭРГЭЭ УРДАХА

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Соликамск... Химическэ, саарһанай промышленностиин ехээр хүгжэжэ байһан город. Мүн эндэ калийна, целлюлозно-саарһа гаргадаг ехэ комбинадууд хүдэлдэг. Мүнөө энэ город ерээдүйн асари ехэ каналнуудай шэнжэлгэ хэхэ хүдэлмэриин түб болонхой. Кама мүрэнэй эрьедэ, урдын дабһанай заводой гэртэ «Гидропроект» гэжэ комплексно экспедициин штаб байрлана. Шэнжэлгын хүдэлмэри хэжэ байгшадай отрядууд эндэһээ Кама мүрэниие үгсэн, Хойто Уралай гүн тайга руу ошодог байна. Хойто Мүльһэн далайда шудхадаг гол мүрэнүүдэй уһанай зарим хубиие оронойимнай урда районууд тээшэ урадхуулхын шухала шэнжэлгэ хэжэ байгшадай ажаллажа байһан газарта би ошоһон байнаб.

Энэ аяншалгада гарахынгаа урда тээ экспедициин начальник Виктор Алексеевич Чистяковтой хөөрэлдэһэн байнаб. Тэрэ намда иигэжэ хөөрөө һэн:

— Казахстанда, Иртыш—Караганда каналай участок дээрэ ажаллажа байтарни, Пермскэ областиин хойто район түргөөр гараха гэһэн захиралта ерэһэн юм. Хамагай түрүүн Верхне-Камска гидроузелай баригдаха газар шэнжэлжэ эхилээбди. Эндэһээ Печоро, Вычегдэ мүрэнүүдэй уһан Каспиин далай тээшэ урадхуулагдаха юм.

Мүнөө юун хэгдээд байна гээшэб? Виктор Алексеевич карта тээшэ заагаад: — эндэ ерээдүйн плотиныи бодхоогдохо газар,—гэнэ.

КПСС-эй XXII съездын трибуна дээрэһээ Н. С. Хрущев Эхэ оронойнгоо үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхэ агуухэ түсэбүүд тухай хэлэхэ зуураа, «СССР-эй Европодохи хубиин хойто районуудһаа ехэ хэмжээнэй уһа Волгын бассейн руу табиха талаар айхабтар ехэ хүдэлмэриин бэелүүлэгдэхэ...» тушаа тэмдэглээ һэн.

Совет инженернүүд тон зоримгой, холын хараата проект зохёоһон гээшэ. Хараалагдаһан тэрэ түсэбэй ёһоор хойшоо урдаһан мүрэнүүдые плотинаар хаажа, тон ехэ сооруумүүдые байгуулан, ехэ хэмжээнэй уһа урагшань урадхуулха юм. Печоро, Вычегдэ мүрэнүүд гэдэргээ урдаха! Тиимэһээ Кама, Волго мүрэнүүдэй уһан бүри ехэ болохо. Иигэжэ Кама, Волго худар жэл соо 40 миллиард кубометр уһан тэндэһээ хаягдаха байна. Энэ уһан Печорын жэл соо үгэдэг уһанай гурбанай нэгэ хуби болоно. Тиигэжэ Камын, Волгын электростанцинууд жэл соо 11 миллиард шахуу киловатт-час электроэнерги нэмэжэ үйлэдбэрилхэ юм. Тэрэнь Ленинэй нэрэмжэтэ Волгын ГЭС-эй үйлэдбэриин хүсэнэй зэргэ болохо бшуу. Холын хойто зүгһөө ерэһэн урэжэлтэ уһан каналнуудаар дамжан, Волго шадарай газар дайдые ундалуулха байна. Гадна оронoмнай урда зүгһөө хойто заха хүрэтэр асари ехэ уһан зам нээгдэхэ. Жэл ерэхэ бүри шэргэжэ байһан Каспиин далайн уһанай хэмжээс доошолуулхыень болюулха талаар шухала зорилго шиидхэгдэхэ юм.

...Нэлэнхы үргэнөөр ногоорон нэмжыһэн тайга дээгүүр бидэнэй һуужа ябаһан вертолёт аалихан ниидэнэ. Летчигнай машинаа һуулгаха газар бэдэрнэ хэбэртэй. Доромнай хэдэн тээгүүрээ уһаар абтаһан олтирогууд харагдаба. Тэдэнэй нэгэндэ вертолёднай буужа, бидэ кабинаһаа гарабабди. Джурича голой ногообтор үнгэтэй уһан аалиханаар урдана. Энэ гол аажам урасхалта уһаяа хойноһоо урагшань, Кама мүрэн тээшэ дугшуулна. Эндэһээ тиимэшье холо бэшэ, бүтүү ой тайгын дундуур хойшоо, Вычегдэ мүрэндэ шудхаһан Северная Кельтма гол урдана. Энээхэн хоёр гол хоорондоо үни хада татагдаһан каналаар холбоотой. Мүнөө тэрээгээрнь гансахан лэ лодкоор тамаржа болоно.

Үшөө хоёр зуун жэлэй саада тээ крепостной таряашад энэ каналые малтажа, Екатерининскэ гэжэ нэрэ үгэһэн байгаа. Хадын ашагта малтамалнуудай заводой эзэд—баяшуул Кама, Вычегдэ мүрэнүүдые эхеэрнь холбожо, уһан замаар Уралай булад түмэр Архангельск абаашаха, тэндэһээ далайн саадахи оронуудта абаашан наймаалхаар түсэблэдэг байһан. Гэбэшье, тэдэнэй барижа эхилһэн канал эсэстээ хүргэгдэнгүйгөөр хаягдашаһан гээшэ.

...Бидэнэр дахин вертолёдтоо һуужа, Уралай шэлэһээ доогуур, хара хүхэ үнгэтэй хасуури, жодоогоор бүрхөөгдэһэн тайга дээгүүр дахин ниидэнэбди. Эгээл эндэ дэлхэй дээрэ эгээл ехэ уһанай сөөрэм тогтоогдохо юм. Мүнөө эндэ ой тайгаһаа бэшэ ондоо юуншье үгы. Гэбэшье энэ ойн дундуур геологуудай геодезистнүүдэй, топографуудай, гедрологуудай отрядууд аяншалан ябана.

Иигэһээр ябатарнай Амбур гэжэ нэрэтэй заахан тосхон харагдаба. Эндэ залуу инженер Михаил Степаненкын хүтэлбэри доро нэгэ отряд ажаллана. Дүрбэн жэлэй саада тээ энэ нүхэр лесотехническэ институт дүүргэһэнэйнгээ удаа Сибириин, Белоруссиин газар дайдын баялигые шэнжэлэн, бага бэшэ дүршэлтэй болонхой. Мүнөө тэрэ үбгэн буурал Уралда ерээл. Отрядай лагерь үзэсхэлэн һайхан газарта байрланхай. Гэшүүдэйнь шарай пара, һалхинда хүдэржэн, хүри улаан болошонхой. Казах Абат Дашанов, ород Дмитрий Савельев, удмурт Николай Паздерин гэгшэд эбтэй эетэйгээр, нэгэл хүсэл зорилготойгоор хүдэлмэрилнэд. Урдаа табигдаһан даалгабаряа заатагүй дүүргэн, эндэхи ой модоной запасые тодорхойлхо, бусад шэнжэлгэ хэхын тула хамаг хүсэ шадалаа гамнанагүй. Газар дайдань ехэ, хэхэшье ажалынь хэмгүй шэнгеэр һанагдана.

Энэ заха хизаарта шэнжэлгын хүдэлмэри хэжэ ябагшадай тон хүндэ хүшэр байдалда ажалладагынь мэдээжэ болоно. Эдэ нүхэднай хүнэй оройдоо ябаагүй, уһа намаг, ой тайгын дунда богонихон болзор соо хэдэн арбаад скважина үрэмдэн нүхэлөө. Прораб Герман Васильевич Карленковэй хүтэлбэрилдэг бригада илангаяа эдэбхитэйгээр ажаллана. Хэдэн скважин хараалагдаһан трассаһаа холо үрэмдэгдэхэ болоо бэлэй. Түмэр хоолой, задалагдаһан двигателеэ бусад зэр зэмсэгээ тэдэнэр түрүүшын үедэ машинаар, газарай гэдэжэ эхилхэдэ намаг соогуур «амфиби» машинаар, лодкоор, һүүлдэнь хэдэн километртэ гараараа зөөһэн байна.

Өөһэдынгөө дураар эндэ хүдэлхэеэ ерэһэн залуушуултай хамта дүршэл ехэтэй буровой мастер Степан Прохорович Ткаченко ажаллана. Энэ хүндэ пенсиеэ абаад амаржашье байхадань болохол байгаа. Теэд «һураһан юумэ һураар татуулхагүй» гэдэгтэл, ажалгүй байжа шадахагүй Степан Прохорович эндэхи ажалай эгээл бэрхэшээлтэй участогта өөрөө ошонхой.

Верхне-Камын бүри эхин багаар оршодог Ольховко тосхоной хажууда геологуудай барилгын бааза тодхогдонхой Сэрэгэй хэлээр зугаалбал, эндэһээ ехэ добтолгын эхин захалха юм. Газар малтадаг хүсэ ехэтэ машинанууд асарагдаха. Тэдэнэй детальнууд хабартаа уһаар, үбэлдөө мүльһэн дээгүүр асарагдахаар хараалагдана.

Хабарай намжаа дулаахан сагай нэгэ үдэшэ һэн. Хасуури мододой удхан ой хон-жэн, бидэнэй тосхон тээшэ сэхэлдин ошожо ябаһан намаглиг газар һаял ногооржо байгаа бэлэй. Нуурнуудай хоорондуур зурын ошоһон зүргөөр гэшхэлэлдэхэдэмнай, бидэнһээ үргэһэн үй түмэн нугаһад дээгүүрнай ниидэнэ.

Эндэл даа, ойроо хүртөөгүй дайда! Энэ заха хизаарай ойроо хүртэхэнь, машина техникын хүнхинэжэ, эндэхи баян дайдые нойрһоонь һэргээхэ ойртоо. Эндэ ашаглагдаха шэнэ техникые конструкторнууд мүнөө зохёожо эхилээ. Тон ехэ удхуурай газар малтаха машинанууд, модо отолхо, хюрөөдэхэ комбайнууд, оньһо аргаар модо ашаалха ба буулгаха баржанууд эндэ ашаглагдаха юм.

Мүнөө хүн зондо мэдээжэ болоогүй Ольховко тосхоной нэрэ олон мянган барилгашадай залиршагүй ажалаар алдаршаха байна. Оньһото техникээр зэбсэгжэһэн олон ... ионнонууд Ольховко тосхонһоо хойшоо—Вычегдэ тээшэ урагшаа —Верхне-Камска далай тээшэ дай... шан, каналнууд болон шлюзүүдые барижа эхилхээ байна.

Би шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулжа байһан гансахан 35-дахи экспедициин хүдэлмэритэй танилсаһан тухайгаа эндэ бэшэнэб. Т... дээндэ хойто зүгһөөнь, Коми АССР-һээ «Гидропроектын» 8-дахи экспедициин хүдэлмэришэд үгтэ... дабшажа ябана. Тиимэ үшөө нэгэ парти Вычегдын Усть-Куломда байрлаад, Печоро Вычегодско каналай баригдаха газарые шэнжэлнэ.

Зунай халуун ерэжэ, ерээдүйн агууехэ барилгые шэнжэлэн тодорхойлжо байгшадай ажалда элдэб бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулбаа. Хэды тиимэшье һаань, тэдэнэр ерээдүйн асари ехэ плотина ба каналнуудай барилгые эрхилхэ түрүүшын хүдэлмэри хэжэ байһаар наараа омогорхон, бүхы хүсэ шадалаа гарган ажаллана. Хэдэн жэлэй үнгэрөөд байхада, совет хүнүүдэй хүсэ шадалаар хазаарлагдаһан амалаглаһан хойто зүгэй хүсэтэ мүрэнүүдэй уһан гэдэргээ тэхэрижэ, Эхэ оронойимнай урда зүгэй урэжэлтэ тала дайда руу мэлмэржэ урдахал.

П. БОГАТЕНКОВ.
Соликамск город.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной июниин 25.

ЯАДАЙ АССР. Россие Алас Дурна зүгтэй н урданай московско тракт дээрэ Кабанск — Кабанскын үйлэдбэрнин управлениин шодог юм. Городойхи шэнги шулуун гэрнүүд, сквернүүд, кинотеатрай, гостиницын, һур- болон магазинуудай гоё гэр байшангуудтай лсэнүүд хүнэй анхаралые холоһоо татадаг байна. Кабанскын совхоз барилгада мүнгэ зөөри ехээр һомолно. Мүнөө жэлдэ совхозой үшөө 30 хүдэлмэришэнэй бүлэ шэнэ болбосон зохид байрануудта орохо юм. Зураг дээрэ: хүдөөгэй шэнэ барилга — «Дружба» гэжэ гостиница.

ТАСС-ай фотохронико.

ӨӨРӨӨЛ ЗЭМЭТЭЙТ

Уншагшын гуйлтаар шалгахададамнай

Хүндэтэ Гармацу Цоктоева!

Редакцида эльгээһэн танай бэшэгые анхаралтайгаар уншаабди. Бэшэгтэйтнай танилсаад байхада, үхэзой хүтэлбэрилэгшэд танда ехэл муугаар хандадаг, ямаршье шалтагаангүйгөөр тушаалта ажалһаатнай болюулдаг, ехэнхидээ жажа бужа хүдэлмэридэ ябуулдаг гэжэ ойлгомоор. Зай, тиигээд та өөрөө ехэ һайнаар, үнэн зүрхэнһөө хүдэлмэридөө хандадаг, дутуу дунда юумэнүүдэй ушарбал, тэдэниие усадхаад, юрэдөө тиимэшүү юумэндэ дурагүй хүн байнат гэжэ һанамаар.

Иигээд лэ бэшэгэйтнай нэгэ хэһэгые уншагшадта дурадхаябди.

«1963 оной февраль һарада саа тугалһан залуу үнеэдые тушааха абаа һэмби. Сүү сааха тэрэ түсэбые—түрүүшын зургаа сарын түсэбые 108 процентээр дүүргээб. Энэ минии амжалта тухай хэншье мэдээгүй, намда башышье хэлээгүй. Тиигэжэ сула тооной хүдэлөөд һалааб. Октябрь сарын хахадаар энэ фермэһээ намнуулжархёоб. Ажал үгы дээрэһээ сарын туршада эндэ тэндэ зайгуул нохой мэтэ ябаад лэ, «үлэн нохой эдихэ юумэ бэдэрбэ гэһэншүү» дахин тэрэ фермэдээ ошооб. Арай май сара хахад тэндэ хүдэлөөд, муу нохой садаа гуш гэжэ хэлүүлжэ дахин алуулан алдаад, тэндэсээ зугадажа зайлааб.

Энэ жэлэй апрелиин 28-да энэ фермэдэ дахин ерэжэ, арай гэжэ тугалшан болоод байнаб даа. Саашадаа юун болохо юм даа—бү мэдэе. Ажалаасамни баһа намнажархиха юм сан гү. Юрэдөө манай совхоздо үнэн юумэ үгы гээшэ ха гэжэ би бодоноб».

Тиигээд «энэ ерэжэ, үхэзой хүтэлбэрилэгшэдэй ажалынь шалгажа үзыт, иимэ үйлэ муутай юмэндэ дайралдаһан намда туһалыт» гэжэ бэшэгэйнгээ эсэстэ гуйһан байгаат.

Танние яахадаа доромжолдог байгааб, магад ондоошье иимэ үнэн сэхэ хүдэлмэришэдые үлүү үзэдэг, доромжолдог байгаа аалам гэжэ шалгахаяа үхэзодтнай ошоо гээшэб. Нэн түрүүн эндэхи партиина организацин секретарь В. П. Павловтай уулзажа, танай ажал хүдэлмэри тухай хөөрэлдөөб.

«Юрэдөө үнэн сэхээр ажалдаа хандадаг юм һаань һаалишанһаань юундэ болюулхабди? Редакцида Гармацугай нигэжэ гомдоһонинь тон буруу гэхэ байнаб»,—гэжэ тэрэ хэлээ. Энэ үгэдэнь этигэнгүй байхадамни нүхэр Павлов хоёр иимэ документ уншуулба.

Нэгэдэхинь үхэзой дирекцидэ эльгээһэн фермын эрхилэгшэ нүхэр Хамагановай мэдүүлгэ байба. Нүгөөдэнь—тус фермын һаалишадай суглаанай протокол.

Эдэ хоёр документ соо танние «һүндөө уһа нэмэжэ» гэжэ шүүмжэлэнхэй. Нэгэ документ сооһоонь үсөөхэн хэды мүр уншагшадта дурадхануув. «1963 оной ноябриин 20-ной үдэшэ Г. Цоктоева үнеэдэйнгээ дэлэнгые угаахая хүнэгтэе уһа хэһэн байна. Тиигээд тэрээгээрээ дэлэнгыень угаашьегүйгөөр, дээрэнь үнеэгээ һааажа эхилһэн. Энээние һаалишан З. Максимова обёоржо, Г. Цоктоеваһаа хүнэгыень буляаха тооной абаба. Тэрээн соонь байһан уһыень хэмжээд үзэхэдэ 4 литр болоо».

Иимэ документнүүдтэй танилсаһан хойноо, танние үмөөржэ хэлэхэ үгэнүүд олдоогүйл даа.

Фермэ дээрэ ошожо, тантай суг хүдэлһэн һаалишадтай хөөрэлдөөб. Танние өөдэгүй, ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг байһан гэжэ нэгэниинньшье хэлээгүй. Харин алишье юумэндэ шадамар бэрхэ юм гэжэ танние магтана. Гансал һүндөө уһа хэжэ, худал хуурмаг юумэ хэхээ һанадаг. Тиигээд сугтаа ажаллажа байһан нүхэдэйнгөө дунда хэрүүл шууяа гаргадаг, элдэб үнгөөр маниие хараадаг гэжэ тэдэнэр хэлээ.

Хүн гээшэмнай хаанашье, ямаршье нүхэдэй дунда ажалладаг, ажаһуудаг юм. Заримдаа хэндэшье илгаагүй элдэб үнгын бэрхэшээл дайралдадаг ха юм. Энэ үедэ нүхэдэй туһаламжа гээшэ хэзээ хэзээнэйхиһээ үнэтэй байдаг гэжэ та мэдэхэ байгаа ёһотойт. Тиимэһээ тантай зэргэлээд хэншье ажаллажа байг даа, тэрээнээ муухай, һайханаар нэрлэхэ, хараахa гээшэтнай даншье таарамжагүй ябадал гэжэ хэлэхэ байнаб.

Өөртэйтнай хөөрэлдэхэдэмни ажахынгаа хүтэлбэрилэгшэд тухай, сугтаа хүдэлһэн һаалишад тухайгаа ехэл зохидгүй юумэ хэлээт. Харин өөрыгөө шүүмжэлһэн үгэ танай аманһаа ороошье дуулдаагүй. Нэгэ газартамни удаан ажаллаагүйб, үлдэжэ гаргажархина гэжэ та гомдонот. Бэсгаадаа тэрээ, та һаалишанаар ажаллаха һанаатай хат. Тэдэ та тэндэхи коллективэй дунда хүндэгүй болошоо ха юм. Та үгайлдэхэ мүнөө болотор тэдэнэй хүлисэлтэ гуйгаагүйт. «Хэрбээ манай дунда ерээд, иимэ бусад булай юумэ гаргахаа болёоб, хүлисыт гэжэ гуйгаа һаань, һаалишан дахинаа абаха һэмнэй»,—гэжэ Максимова, Зубкова, Куклина гэгшэд хэлэнэ.

Мүнөө 40-өөд тугал даажа абаад, гэмгүй һайнаар түлжүүлжэ байгаа хүн байнат. Тэрэнээ намар болотор харууһалжа, тус бүриинь амидын шагнүүр 250—280 килограммтай болгохоб гэжэ хэлэнэт. Энэ ажалһаамни баһа гаргажархихагүй юм бэзэ гэжэ һанаата болонот. Энэтнай дэмы. Танние ажалһаатнай хэншье сүлөөлхэеэ һананагүй. Харин үнэн сэхээр ажаллаһай гэжэ танда һайниие хүсэнэд.

Манай эндэ үнэн юумэ үгы гэжэ та бэшэг соогоо хэлэһэн байгаат. Теэд та өөрөө худал хуурмаг ааша гаргаат. Энэ дохёогыетнай наринаар шалгажа үзэхэдэ, танай ажахын хүтэлбэрилэгшэдые муу талаһаань гэршэлмээр нэгэшье баримта байбагүй. Харин бүхы малшад, механизаторнууд, хүдэлмэришэдтэй хамта партиин ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын, һү, мяха, ноoһо элбэг ехээр абахын түлөө тэдэнэр эсэхэ сусахаашье мэдэнгүй оролдонод. Энэ нангин хэрэгтэнь өөрынгөө бодото хубита оруулһай гэжэ танда хүсэхэ байнаб. Даажа абаһан ажалдаа сэгнэмээр амжалта туйлажа, ёһотойл үнэн сэхэ сэдьхэлтэй, шударгы солбон хүдэлмэришэн гэһэн нэрэеэ нэрлүүлхэ байһандатнай батаар найданаб.

Ц. БАБУШЕЕВ.

Улаан-Үдэ, Сэлэнгын зүүн бэе.

*адай АССР-эй
рховно Совèдэй
Президиумдэ*

АЖАҺУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЫЕ ГҮЙСЭДӨӨР ХАНГАХА

публикын хүн зоной ажа- й хэрэглэмжые саашаданъ хангаха тухай» Буряадай й Верховно Совèдэй 1963 ктябриин 29-нэй тогтоолой кын аймагта ямараар бэелүү- э байһан тухай асуудалые ликын Верховно Совèдэй иум ээлжээтэ заседани дээ- хан хаража үзэбэ. Тус асуу- Кабанскын аймгүйсэдкомой эгшэ М. П. Поповой элидхэл, а наймаанай, ниитын эдеэ й, ажаһуудалай хэрэглэмжэ тын талаар Верховно Совèдэй ийн түрүүлэгшэ К. П. Аль- й нэмэлтэ элидхэл зүбшэн эбэ. Хүн зоной ажаһуудалай е хангаха талаар дурсагда- ймагай Совèдэй гүйсэдком за- ды хүдэлмэри ябуулаа гэжэ иум тэмдэглээ.

аг дотор хэдэн шэнэ мастер- олон цехүүд баригдаһан, нэгэ- . Эгээ мүнөө үедэ найман тос- гутал, хубсаһа оёхо, заһаба- мастерскойнууд, хоёр тосхон- ы заһабарилха пунктнууд, һууринуудта парикмахер- үрбан тосхондо фотографи хү- Бүхы аймаг дотор ажаһууда- хэрэглэмжэ арбан янзаар хан- а.

зонһоо захил абаха нүүдэл пунктнууд, нүүдэл фотографи болон парикмахерсканууд 67 тосхоной 36-ень хангана.

Мал ажалай фермэнүүд болон полевой стануудууд дээгүүр автолавканууд ходо ябадаг болоо. Бүхы тосхон һууринуудта магазин бии. 1963 ондо 4 магазин байгуулагдаа, баһа дүрбэн баригдажа байна.

Мүн эмнэлгын хүдэлмэри зарим тэды һайжараа. Үбшэнһөө һэргылхын тула 1963—64 онуудта 21 мянган хүн бэеэ үзүүлээ. Участково больницын хүдэлмэрилэгшэд фермэ, полевой стануудта, холын һуурин тосхонуудта ошодог, 3 врачһаа бүридэһэн нүүдэл амбулатори эмхидхэгдэжэ, недели бүхэндэ хоёр дахин хүдөөгөөр ябана.

Гэбэшье республикын Верховно Совèдэй тогтоолые бэелүүлхэ талаар аймагай Совèдэй ажал хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. Гол түлэб лэ гутал, хубсаһа оёхо, заһаха хүдэлмэри хэгдэнэ.

Ажаһуудалай оньһон прибор, түмэрөөр бүтээгдэһэн хэрэгсэл. мотоцикл, угаалгын машина, велосипед болон бусад юумэнүүдые заһабарилга үшөөл бирагүй. Оёдолой машина, самовар, электроплиткэ, утюг, хүнэг болон бусад иимэрхүү хэрэгсэлнүүдые заһабарилга эмхидхэгдэнэгүй шахуу. Арад зониие нүүдэл ёһоор хангаха график олонхи ушарта һаатадаг.

Тэрэшэлэн гэр байрануудые заһабарилха, шэрдэхэ, сагаадаха, хубсаһа, гутал, гэр доторой хэрэгсэлые захигшын хаража байтар заһаалхиха хүдэлмэри огто хэгдэнэгүй. Хубсаһа сэбэрлэхэ, шэнээр үнгэ оруулан будаха мастерской нээгдэнэгүй.

Иимэ дутуу дундануудай юун дээрэһээ шалтагаалааб гэхэдэ, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ажаһуудалай эрилтэ хангаха хэрэгые ёһоор тоодоггүй, харин лэ түлеэ, модо бэлдэлгээр, мебель дархалалга гэхэ мэтээр ехэнхидээ дашуурдаг.

Тэрэшэлэн нютагай Совèдүүдэй гүйсэдкомууд болон ажахын хүтэлбэрилэгшэд ажаһуудалай хэрэглэмжые улам үргэнөөр хангахын хойноһоо оролдоногүй.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд олохон дутуу дундануудтай. Магазинуудта эхэнэрэй, үхибүүдэй гутал болон бусад эд бараанууд хомороор табигдана. Складуудта шухала бараанай хэбтэхэ, хүн зоной эрилтые хараадаа абангүй, эд бараа асарха ушарнууд үзэгдэнэ. Ном худалдалга муугаар эмхидхэгдэнэ.

Ниитын эдеэ хоол мүн лэ хангалтагүй зандаа. Столовонууд үшөөл биража хүдэлнэтүй. Хилээмэ наймаалга таһалдана. Энээн тушаа аймсовèдэй гүйсэдком болон аймпотребсоюз шиидхэхы хэмжээнүүдые абанагүй.

Ажаһуудалай, худалдаа наймаанай, эмнэлгын болон соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие хинаха хэрэгтэ аймагай Совèдэй гүйсэдком олониитые һулаар хандуулна, тус хүдэлмэридэ саг үргэлжын комиссинуудые, нютагай Совèдүүдэй депутадуудые болон олониитын һайн дуранай эмхинүүдые тон багаар элсүүлнэ.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалтада, коммунально-ажаһуудалай предприятинуудай, худалдаа наймаанай, эмнэлгын, соёл-гэгээрэлэй эмхинүүдэй ажал хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудаа усадхахыень Верховно Совèдэй Президиум Кабанскын аймгүйсэдкомые уялгалба, мүн культурно-ажаһуудалай, худалдаа наймаанай, эмнэлгын талаар колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтэеэ дээшэлүүлхыень Кабанскын үйлэдбэриин управленидэ һануулба.

АЖАЛШАДАЙ ГОМОДОЛ МЭДҮҮЛГЭНҮҮДЫЕ ДАРЫ ШИИДХЭХЭ

Республикын коммунальна ажахын министр К. В. Гурьяновай элидхэлые болон тус министерствэдэ, тэрээнэй нютагай органуудта ажалшадай зүгһөө ороһон гомодол мэдүүлгэнүүдэй ямараар шиидхэгдэжэ байһан тухай шалгалтын дүнгүүдые Верховно Совèдэй Президиум мүн лэ зүбшэбэ. Эндэһээ юун тодорооб гэхэдэ, коммунальна предприятинуудай ажал ябуулгада, илангаяа гэр байрын ажахынуудта ехэхэн дутагдалнуудай бии байбашье, дээрэ дурсагдаһан министерствэдэ республикын ажалшад тон лэ үсөөхэн ушарта хандадаг байна.

Ороһон гомодол мэдүүлгэнүүдые коммунальна ажахын министерствын хүтэлбэрилэгшэд саг болзор соонь хаража үзэдэггүй, гаргаһан шиидхэбэринүүдэйнгээ дүүргэлтые хинан шалгаха тушаа анхаралаа багаар табидаг. Энээнэй эсэстэ тусхай тоггоогдомол хуулита ёһо гуримууд бүдүүлигээр хазагайруулагдана. Мүн Министерствын, коммунальна ажахын предприятинуудай ажал хүдэлмэри тухай ажалшадай үмэнэ тоосоонууд тон үсөөнөөр эмхидхэгдэнэ.

Дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхахыень Коммунальна ажахын министр нүхэр Гурьяновта Верховно Совèдэй Президиум дурадхаба.

Гадна наһа бэеэ гүйсөөдүйшүүлэй хэрэгүүдые хинан байсааха талаар Хяагтын аймгүйсэдкомой дэргэдэхи комиссиин, аймагай болон районно Совèдүүдэй гүйсэдкомуудай дэргэдэхи ажаглан хинаха комиссинуудай хүдэлмэри тухай болон бусад асуудалнууд республикын Верховно Совèдэй Президиумэй ээлжээтэ заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ тусхай тогтоол болон указууд баталагдаба.

ҮГЛӨӨДЭРЭЙ БАГШАНАР

Улаан-Үдын багшанарай училищиин һарууl гэрэй 2-дохи дабхартань, коридор соо эндэшье, тэндэшье бүлэг бүлэгөөрөө студентнүүд обооролдоно. Мүнөө эгээ харюусалгатай шалгалтаяа үгэжэ байһан үе бшуу. Үүдэн бүхэндэ шахуу «Шалгалта болжо байна» гэһэн саарһанууд үлгөөтэй.

Зарим нэгэн юушьеб аргагүй сэжэлдэнэ: жэл соогоо ханамжагүйгөөр ябаһан зондо гайтай ааб даа. Зарим нэгэн байжа ядаһандаа, урагша хойшоо алхална. Хэн нэгэнэй харюусаад гарахадань, булта тойрошоно.

Энэ жэлдэ училищиин буряад отделениие 39 хүн дүүргэжэ гараха юм. Тус студентнэрнай энэ хабартаа городто дүтын һургуулинуудта методистнуудай хүтэлбэри доро практика гарахадаа, хүдэлжэ байһан багшанарһаа олонхинь магтаалда хүртэһэн байха. Тэдэнэр дуунай, зурагай, физкультурын урогуудые шадамараар үнгэргэдэг, баһа бэшэшье урогуудтаа түрүү багшанарай шэнэ дүй дүршэл хэрэглэжэ шадаха байһаниинь тэмдэглэгдээ. Илангаяа Нина Шангина, Дугарма Цыремпилова, Цырен-Ханда Жамьянова, Мэри Гомбоева гэгшэд һонирхолтойгоор урогуудаа үнгэргэдэг байгаа.

Гурэнэйнгөө шалгалта эгээ түрүүнород хэлээр үнинэй хүдэлдэг, дүршэл ехэтэй багша Омбоева Надежда Матвеевнагай класс барижа, һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа. Цырен-Ханда Жамьянова, Зинаида Туртуева, Цырен-Ханда Цыденова, Валентина Степанова гэгшэд удха түгэлдэр харюунуудые үгөө.

Хоёрдохи үдэрөө залуу багша Цыренжапова Цыжип Аюшеевнагай классайхид шалгалта барижа баһал муу бэшээр харюусабад.

Гурэнэйнгөө шалгалта амжалтатайгаар үгөөд, ажалай шалгалта саашадаа баһал һайнаар барихыень эдэ залуушуулда хүсэе.

Һ. БАДМАЕВ,
багша.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

СУЛА АЛТАН ОЛДОБО

МИАСС (Челябинскэ область) да Ураалдахи Ленинскэ приисн кассада Л. Кильдияровай гада сула алта тушаагаа. Энэнь олтой» гэжэ нэрлэгдэһэн байна. хадаа долоон жэлэй эхинһээ шо тус приискын горнягуудай ион зуун табидахи сула алтан лоно. Тэдэнэй шэгнүүрынь хамдээрээ хоёр пүүд үлүүтэй болоо байха юм.

РОНОЙ ПОЛИНУУД ДЭЭРЭХИ» ЭКСПОЗИЦИ

Полинууд дээрэһээ һүүлэй үедэ р һонин дуулданаб? Мүнөө хэ гектар пропашной тарилга элтрилэн харууһалагдааб? Эдэ бо бусад олон асуудалнуудта НХ-гай «Газар таряалан» гэжэ ильон сооһоо хододоо харюу ха болохо байна. «Ороной поуд дээрэ» гэһэн шэнэ экспози эндэ бии болгогдоо. Полевой лмэриин ямараар хэгдэ байһан тухай тоонууд, граммануд болон фотозураһаа ойлгон мэдэжэ болохо на. ЦСУ-гай, түбэй газетэнүү һүүлшын мэдээсэлнүүд болон С-ай фотохронико эндэ хэрэгдэнэ.

БОРОО ОРУУЛДАГ ОНЬҺОТО ТҮХЕЭРЭЛГЭ

АЛМА-АТА. Уһанай ажахын учно- шэнжэлэлгын иститудай ллектив автоматическаар хүдэлгидроаккумулятор ухаалан зоогоо. Газар доорохи полиэтиленосоргонуудаар энэ түхеэрэлгэ уһан өөрөө суглардаг юм. Уһа дарасын тусхай хэмжээндэ рэхэдэнь аккумулятор сооһоо аһан шэнгеэр тусхай хэмжээ уһан гараад, тэндэһээ хайша а 60 метр хүрэтэр бороо нгеэр сасаран унадаг байна. Хэн сагай үнгэрөөд байхада да д бороо шэнгеэр уһан сасаржал даг юм.

Эрдэмтэдэй һанамжын ёһоор гар уһалха иимэ шэнэ арга хада арай газарта саахарай свёкло, куруза, огородой эдеэ болон вирадннигуудые уһалхын тулада шадаа үргэнөөр хэрэглэгдэжэ лохо байна.

КИРГИЗИИН «ЕХЭ ХИМИИН» АРГА БОЛОМЖОНУУД

ФРУНЗЕ. Коксологдодог нүүрые үргэлжэдэнь хэрэглэхэ гээшэ ргизиин «Ехэ химиие» хүгжөөхэ арга боломжо мүн. Иимэ нүүр синтетическэ материалнуудые ха хүсэн түгэс эшэ үндэһэн гэ тоологдоно.

Кислэ нүүрһэн хүдөө ажахыда н лэ бага бэшэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Тэрэнэй нөөсэ минеральна үтэгжүүлгэ гаргахын тулада хэдэн арбаад жэлэй турша соо хүрэхэ байна. Тэдэниие суперфосфадтай холёод газар үтэгжүүлхэдэ кукурузын хлопчатнигай, саахарай свёклын, огородой эдеэнэй ургасые 20-30 процентээр, хадалиг газарай сабшалангай ургасые хэдэн дахин дээшэлүүлхэ байна.

Азотно үтэгжүүлгын завод шухала удха шанартай байха. Иимэ завод Чуйскэ нугада баригдахаар хараалагданхай. Колхоз, совхозууд минеральна үтэгжүүлгээр хангагдаад байхадаа мүнөө эдлэжэ байһан талмай дээрэһээ хэдэн арбаад миллион пүүд ороoһо таряа, хүдөө ажахын бусад олон продукци нэмэжэ абаха байна бшуу.

ХОНИН АЖАЛДА ОНЬҺОТО ТҮХЕЭРЭЛГЭНҮҮД ХЭРЭГЛЭГДЭНЭ

АЛМА-АТА. Казахстанда арбан табан электромеханическэ пункт баригдажа байнхай. Тэрэнэй тус бүхэниинь үдэрэй турша соо 2.500 хониной ноoһо хайшалдаг байха юм. Ноoһо хайшалалгаһаа эхилээд, тэрэниие суглуулан уяха, зөөхэ хүдэлмэри хүрэтэрөө оньһожоруулагдаһан байха. Иимэ пунктнууд бүхы шэнэ совхозуудта байгуулагдаха юм.

Хони хайшалалгые оньһожоруулаад байхада 1970 он хүрэтэр хонин һүрэгэй тоогой 30-һаа 50 миллион хүрэтэр олон болоошье һаань, ноoһо хайшалагшадай тоо хэбээрээ үлэхэ байна.

ЗАХИЛААР ГЭР БАРЮУЛНА

СМОЛЕНСК. Артелиин мүнгэ зөөрөөр областиин олон колхозууд байрын гэрнүүдые бариха хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэнэ. Гэр абаһан таряашад ажахын гаргашалһан мүнгэ зөөриие хэдэн жэлэй турша соо бага багаханаар һубарюулжа түлэхэ байна.

Починковско районой «Заря» колхоз колхознигуудай захилаар гэр баридаг болоо. Тэдэнэй хүсэһэнэй ёһоор артелиин правлени шэнэ тосхонуудта табихын тулада нэгэ түхэл янзын гэрнүүдые худалдажа абадаг болоо.

Смоленскын областиин хүдөө тосхонуудта хоёр мянга гаран гэр мүнөө баригдажа байнхай.

«МИНСК-3»

МИНСК. Нютагай электрохолодильнигуудай заводой конструкторнууд холодильна аппарадай шэнэ модель ухаалан зохёогоо. Энэнь «Минск-3» гэжэ нэрэтэй. Байгууламжадань пластическа зүйлнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэһэн байна. Доторойнь бүхы хубинууд болон конструкцинууд юумэндэ сохюулхадаа эбдэрхэтүй полистиролһоо бүтээгдэнхэй. Шэнэ аппарат ондоошье һайн талатай: мүнөө бүтээн гаргадагуудта орходоо досоогоо багтааса ехэтэй. Аппарадай детальнууд болон узелнуудай 80 шахуу процентнь «Минск-2» холодильнигай хубинуудтай адляар хэгдэнхэй. Шэнэ моделиин холодильнигуудые ороной 5 завод бүтээдэг болохо юм.

БИШЫХАН ПРИЕМНИГУУДАЙ БАТАРЕЙ

ВЕРХНИЙ УФАЛЕЙ. (Челябинскэ область). Транзисторно радиоприёмнигуудые хүдэлгэхэ «Крона-БЦ» гэжэ бишыханууд электробатарейнүүдые «Уралэлемент» гэжэ заводой коллектив бүтээн гаргадаг болоо.

Тэрэ мүнөө гаргагдадагуудта орходоо хоёр дахин удаан саг соо хүсэтэй зандаа байха. Уфалейскэ завод мүнөө жэлдэ 800 мянган иимэ шэнэ батарейнүүдые бүтээжэ гаргаха байна.

АРМЕНИДЭ ТАРЯА ХУРЯАЛГА ЭХИЛЭЭ

ЕРЕВАН. Араратска болон Ширакска тэгшэ газарнуудай ажахынуудай полинууд дээрэ таряа хуряалга эхилээ. Түрүү ажахынуудай комбайнернууд гектар бүриһөө 200 пүүд ороoһо таряа сохижо абана.

Таряанай хуряагдаһан газарай һолоомын узуур тэрэ дороо сэбэрлэгдээд, кукуруза тарилгада бэлэдхэгдэнэ. Иимэ газар дээрэ кукуруза тарилга мүнөө жэлдэ республика дотор 2 шахуу дахин нэмэхэ юм.

ХАРИИН ОРОНУУДАЙ ХОЁР ЗУУН СУДНА

НАХОДКА. Далайн худалдаа наймаанай портдо ерэһэн Норвегиин «Белами» гэжэ суднаһаа ашаа буулгалга дүүргэгдэбэ. Энэ хадаа жэлэй эхинһээ хойшо Алас Дурна зүгэй залуу портдо хариин оронһоо ерэһэн хоёр зуудахи судна болоно. Хахад жэлэй турша соо гадаадын оронуудай 130 шахуу пароходой ашаан болзорһоо урид буулгагдаһан байха юм. Энэ хадаа арбан мянга шахуу час хүдэлмэриин саг алмаха арга олгоо.

(ТАСС).

БЕЛОРУССИИН ССР. Гродныш азотно үтэгжүүлгын заводой хоёрдохи ээлжээнэй барилгашад болон хабсаргагшад немец эзэмдэгшэдһээ Белоруссиин сүлөөлэгдэһөөр хорин жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, ажалай вахтада жагсанхай. Аммиак гаргадаг цехые болзорһоонь гурбан һара урид—энэ оной июлиин 1 хүрэтэр ашаглалгада үгэхэ гэжэ тэдэнэр шиидхээ. Тэдэнэр үгэдөө хүрэнэ: хүдэлмэриин бүхы участогуудта графигынь үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Зураг дээрэ: аммиачна үйлэдбэриин халаанай инженер Сергей Ижко (зүүн гарһаа), электрослесарь Анатолий Саранчуков туршалгада орохоёо байһан түхеэрэлгые шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЯАШОО НАЙМААЛАГШАД, СОЁЛШОД БЭ?

Эрхэ байдалнайшье ондоотойхон лэ даа: үргэлжэ дээрээ хада уула. Юрэдөө Ахын аймагые хадын орон гэжэ нэрлээшье һаа, алдуу болохогүй. Тиимэ тула тэндэ адуу малаа һоно батаганааһаа тэрьелүүлжэ, холын һарьдагуудта абаашажа зуһуулдаг, тунга үдхэн ногоон дээрэ бэлшээжэ таргалуулдаг юм. Тиихэдээ гүүртэ гүүртээрээ, бүлэг бүлэгөөрөө нүүжэ ошодог, ганса харгыдаа арба гара хоножо хүрэдэг байха. Энэ һарын эхин багаар малшад Даша Хаптагаев, Сэнгэ Семенов, Халзан Нюлхаев, Дымбрен Хаптагаева гэгшэдтэй малаа туужа ябахадань уулзагдаа һэн.

— Харгы холо даа. Дахинаа ерэхэшье арга болохогүй ха даа. Һарьдагта байха болзорнойшье гайтайхан. Октябрь һара болгохо бэзэбди. Гурэндөө тарган мяха тушаахые оролдохол байхабди. Зүгөөр..., —гээд нэгэниинь хөөрөөгөө таһалдуулба.

— Байза, юун гэжэ?

— Зүгөөр маанадуудшни һарьдагта ошожо, эгээл шухала хүдэлмэри хэхэ байбашье, жэл бүри огто орхигдошоһон тооной бологшобди. Магазинһаа эдихэ ууха юумэ, эд бараа нэгэшье абаашадаггүй. Теэд ехэ холо һэн тулань тиимэ юм гү даа. Өөһэдымнай хүнүүд лэ ошоод ерэдэг. Тэдэндэмнай эрхим һайн эд бараанһаа худалдадаг болоһой даа. Тиигэжэл найдахабди,— гээд нэмээжэ хэлээ һэн.

Үнэхөөрөө холын һарьдагта зуһагшадта онсо анхарал табигдаха, тэдээндэ эд бараанай эрхимынь абаашагдаха ёһотой. Мүн тэдэниие ямаршьеб аргаар шэнэ газетэ, журналаар хангабал һайн бэлэй. Гадна һарьдагай гүүртэ бүхэндэ бишыхан гү, али хармаанай радиоприемнигууд байха зэргэтэй. Энээн тухай хэлхеэ холбооной конторынхид, аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд бодожо үзэг лэ.

Малаа һайнаар таргалуулхын тула дабһан заатагүй хэрэгтэй болодог. Энээниие абаашаха гэхэдэ, мори унаа, уута мэшээгһээ эхилээд угаа олон нобшо тохёолдодог, тэдэнээ бусаажа асарха үлүү ажал гарадаг. Тиихын орондо, жэшээнь, Забид, Хорёо, Шибидэй һарьдагуудта багахан самолёт гү, али вертолёт энэ зунай үедэ хэрэглэжэ байгаа һаа, яахаб. Айхабтар тэгшэ зохид газарнуудшье тэндэ бии. Эндэ гансашье дабһан бэшэ, мүн малшадта газетэ, журнал, эд бараа абаашажа худалдаха, саг үргэлжэ харилсахашье арга олгогдохо һэн. Тиигэбэл харгын гаргашашье бага боложо үгэхэ бэлэй.

Мүн һарьдагһаа байтагай Ахын голдошье ажаһуудаг һаалишад, хонишоднай худалдаа наймаанай талаар һайнаар хангагдана гэхын аргагүй. Аяар холо ажаһуугаашад колхозой центртэ үзэгдэхэ юм. «Энэ ямар хэрэгээр ерээ гээшэбта?»—гэжэ асуухада: «магазинда ерээ һэмди. Наймаалагша бии ха гү»,—гэжэ һурагшаджа ябаха юм. Тиигээд «талаан буруулаа һаа» хооһооршье бусаха ушарнууд үзэгдэдэг. Тиигүүлжэ байнхаар наймаалагшань өөрөө тусхай график табяад, гүүртэ, отара дээгүүр ябаад ерэхэеэ яанаб. Центр дээрэ арбаад гэр һахяад һуунхаар ажалшадта өөһэдтэнь ошоо һаа дээрэ бэшэ гү.

Хэтэрхэдээ, жэшээнь, «Улаан Аха» колхоздохи магазин бүхэли жэл соо хаалтатай байгаа, мүнөөшье тэндэнь һайн хүниие томилногүй. Энээн тухай аймпотребсоюзай түрүүлэгшэдэ хэдэн дахин хэлэгдээ, бэшэгдээ. Бүхэли Аха, Түнхэн соо нэгэ наймаалагшые олжо, табиха аргагүй байна гээшэ гү? Юрэдөө яашье этигэхын аргагүйл даа. Гадна тусхай һургуули дүүргэһэн, найдамтай һайн кадрнуудые Аха нютаг руу эльгээхэ тушаа Буркоопсоюзшье анхаралаа табинагүй. Оролдоо гаргаа һаа, манай иишэ ерэжэ хүдэлхэ дуратаншье олдохол бэзэ. Хэды уула хадатайшье һаа, Аха нютагнай баян дэлгэр юм даа. Ан гүрөөлөөр дүүрэн байгаалиньшье хэды гоёб. Ерэжэ үзэһэн лэ хүн ехэл һайшаадаг юм.

Мүнөөмнай мал адуулха, таргалуулха, һү сагаа элбэг ехээр абаха—манайнгаа эндэ эгээл сүлөөгүй хүдэлмэри эхилбэ гээшэ. Һаалишад илангаяа шударгыгаар ажаллана. Тэдэнэр тугалнуудтаа ногоо сабшажа эдюулхэһээ эхилээд ехэл сүлөөгүйдэнэ.

Тэдэнэй культурно-ажаһуудалай эрилтые мүнөө үедэ илангаяа һайнаар хангаха шухала. Малаа орхёод, магазин ерэлгые огто болюулхын тула аймпотребсоюзайхид нүүдэл наймаа эмхидхэг лэ! Аха голые зүбшажа ябаха аргатайшье болонхой: хоёр газарта машина даажа гаргаха паромшье табигдаа, харгынуудшье заһагдаа. Ушар тиимэһээ автолавкашье ябуулжа болоно. Энээн тухай баһал аймпотребсоюз Буркоопсоюз хоёр яаралтай хэмжээ абаха бэзэ гээд найдахаар.

Мүн малшадай культурна эрилтэ эрхимээр хангагдана гэхын аргагүй. Аймагай соёлой байшанһаа агитбригада эмхидхэжэ, гүүртэ, отаранууд дээгүүр ябуулха тушаа культурын таһагайхид бодожо үзэг лэ! Оролдоо һаань, дуушад, наадашадшье яһала бии хаям.

Культурно-ажаһуудалай эрилтые бүрин гүйсэдөөр хангаха тухай асуудалые нютагай Совèдүүд гол анхаралдаа абажа, сессинууд болон гүйсэдкомойнгоо заседанинууд дээрэ хододоо зүбшэн хэлсэжэ, шиидхэхы хэмжээнүүдые бэелүүлхэ, саг үргэлжын комиссинууд хүдэлмэрэеэ һэргээхэ болоно. Тиигээ һаань, Ахын малшадай эрилтын бүри һайнаар хангагдаха байһаниинь дамжаггүй.

Д. ДУГАРОВ.

худөө бэшэгшэ.

ТОВШОХОНООР

△ Түмэр замаар ашаа шэрэхэ асуудалнуудаар советско-венгерскэ хэлсээн Дебреценд болоод дүүрэбэ. Хилэ шадарай Чоп болон Захонь станцинууд дээгүүр ашаа бүри ехээр шэрэдэг болохо программа зүбшэгдөө. Эдэ станцинууд дээгүүр ашаа шэрэжэ гаргалга 1980 он хүрэтэр гурба дахин нэмэхэ байна.

△ Научно-техническэ шэнжэлэлгэнүүдые тааруугаар ябуулха талаар СЭВ-эй саг үргэлжын комиссиин зургаадахи заседани Софида боложо байна.

△ Сегедада СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй зүблөөн эхилээ. Газар элдүүрилхэ асуудалнуудые, энэ талаар Венгриин болон бусад оронуудай дүй дүршэлые зүблөөн хэлсэхэ байна.

(ТАСС).

БУРЯАД УНЭН
3-дахи нюур
1964 оной июнин 25.

ХОНИШОДОЙ ОМОГОРХОЛ

Айл бүлэ бүхэн багашуултай болоходоо аргагүй ехээр баярладаг, хүхидэг aаб даа! Тиимэ нэгэ баяр баясхаланта мэдээсэл хээрэ эхэ хонидые харууһалжа ябаһан хонишон Борис Хубановта тээсгэн дуулгагдаа бэлэй. Ушарынь хэлэхэдэ, Борьёогой совхозой хоёрдохи отделениин эхэ хонидой отарада хонишоноор ажаллажа ябадаг Борис ахалагша хонишонойой совхозой центр ошоходонь иигэжэ гүйһан байгаа:

— Цэдэн-Еши Содномович, центртэ хүрэхэдөө нарайлалгын гэртэ хүрэжэ, Тамарые эрьежэ үзөөд ерээрэйгты даа.

— Зай, зай. Яаха һэм. Хүрөөд ерэхэдэ болохо,—гэжэ нүхэр Мункуев харюусаһан байгаа.

Үдэшэлэн тээ ахалагша энэ хонишомнай центрээр ябажа бусахадаа ажахын ехэ хэрэг бүтээхынгээ хажуугаар, шэхэнэй шэмэг болоһон һайн мэдээсэл отарадаа асараа.

— Борис Дмитриевич, бүхы хонишодой зүгһөө амаршалнаб. Бүлэдэтнай хүрөөд ерээб. Эхир хүбүүд түрөөд, ороходомни хүл хөөрсэг боложо байгаа,—гэжэ хэлээд, нүхэр Мункуев Борисынгаа гарыень ошожо шангаар адхаба.

—һүү, юу хэлээ гээшэбта. Хараха янзада нэгэл жэгтэйгшэ һэн. Томо үхибүүн түрэхэнь гээбы,—гээд һанадаг байгааб.

— Хэды үхибүүдтэй болобот,—гээд нүгөөдүүлынь һонирхолдоно.

—Үгы даа, гурба. Табан үхибүүнэй эсэгэ болобоби,— гэжэ Борис Хубанов омогорхоно.

Нютаһай ажалшадай дунда тараһан энэ ушарал хүн бүхэнние баясуулаа, һонирхуулаа. Мүнөө эхир Вова Света хоёр үдэр, хоногой үнгэрхэ тума ехэнүүд боложо, эхэ эсэгэнэрээ баясуулна. Борьёогой совхозой больницын хүдэлмэрилэгшэд үнэр баян бүлыйдэ ерэжэ, эхир хоёроо үдэр бүри эрьежэ, хаража байдаг юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: больницын фельдшер Анна Георгиевна Илюснина Вова Света хоёроо үзэжэ байна.

Авторай фото.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ— ХЭБЛЭЛ ТАРААГША

Түмэр замай Улаан-Үдын станциин кондукторнуудай резервын хүдэлмэришэд соо хэблэл уншадаггүй хүн үгы юм. Тэрэнэй олонхинь гурбанһаа дээшэ хэһэг газетэ, журнал абадаг. Захил хэхэдээ хүдэлмэришэд бүхэли жэлэй болзороор бэшүүлдэг һайн заншалтай. Энэ эмхиин начальник Леонид Михайлович Яковлев хэблэл тараалгада туһалха соведые өөрөө хүтэлбэрилдэг. Соведэй гэшүүдээр коллективэй түрүү хүнүүд, эдэбхитэд хүдэлнэд. Тэдэнэр хэблэл тарааха өөрын тусхай график табинхай. Тэндээ юу хэжэ, ямар амжалтатай, дутагдалтай байһанаа соведэйнгээ үмэнэ тоосодог байна.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ХОРИ нютагай һонин

Зугаа наада дэлгэнэ

һаяхан лэ клуб баригдаха модон отологдожо байһан шэнгеэр һанагдана. һая даа, һая, хахадшье жэл үнгэрөөгүй гээшэ ха. Теэд «Первомайский» совхозой түб тосхондо гоё һайхан клуб баригданхай.

Тэрэнь субботын нэгэ үдэр нээгдэжэ, ажалшад наада зугаа дэлгэбэ. Илангаяа залуушуул олооро суглараа. Совхозой ажалшадай амарха, сэнгэхэ гуламта байгуулагдаба ха юм.

Коммунис нэрэеэ нэрлүүлнэ

һайнаар ажалладаг хадань Хэжэнгын совхозой Бахлайтын гүүртэдэ коммунис ажалай нэрэ зэргэ олгогдоо һэн. Эндэхид ажал дээрээ ходоод суурхажа байдаг.

Жэлэй эхинһээ хойшо бахлайтынхид һү ехээр һаажа, хахад жэлэйнгээ түсэб хори гаран хоногоор уридшалан дүүргээ. Хамта 1112 центнер һүн гүрэндэ худалдагдаа. Коммунис ажалай ударнигууд Н. Цырендылыкова, И. Жигжитова, Е. Санданова гэгшэд мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

Хоногой 816 грамм

Үдын совхозой тугалшан Ц. Мижитова 32 тугал харууһалдаг. Зунай бэлшээриин үедэ тэдэнээ ногоо элбэгтэй газараар адуулжа, май һарада толгой бүриин шэгнүүрые хоног соо 816 граммаар нэмээгээ. Мүн тугалшан Д. Догданова һайнаар ажаллажа байна.

119 процент

Байгша оной түрүүшын хахадта 970 центнер мяха тушаахаар шиидэһэн Хүрбын совхозой малшад ехэ амжалта туйлаба. Жэлэй эхинһээ хойшо 1157 центнер мяха худалдажа, түсэбөө 119 процент бэелүүлээ.

Д. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдын универмагай дэргэдэ. Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ХОЙТО ЗҮГЭЙ АРАДУУДАЙ ВЫСТАВКЭ

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой Скандинавида айлшалжа байһантай дашарамдуулан хизаар ороноо шэнжэлхэ Хяагтын Обручевой нэрэмжэтэ музейдэ «Дани—Норвеги—Швецн» гэһэн выставкэ эмхидхэгдэбэ. Выставкэ дээрэ Скандинавиин оронуудай улад зоной ажабайдалые харуулһан урданай һонирхолтой гравюра, номууд, фото-зурагууд табигдаа. Тэдэнэй дунда национальна гоё һайхан хубсаһатай Норвеги, Дани, Швециин ажалша зониие ажал хүдэлмэридөө, гэр байрадаа байхыень харуулһан экспонадууд музейдэ орогшодой анхаралые татана. Выставкын нүгөөдэ стенддэ Стефан Сабиннаай 1849 ондо зохёожо гаргаһан Исландиин хэлэнэй грамматика ехэ һонирхолтой. Энэ ном Даниин түүхэшэн байһан Шум гэгшын, мүн хойто зүгэй арадуудай хуушанай шэмэглэл суглуулдаг хаанай бүлгэмэй мүнгөөр хэблэгдэһэн түүхэтэй.

Ф. МИХАЙЛОВ.

ТОБШО ХОНООР

★ Буряадай гүрэнэй филармониин артистнар Цырен Хоборков, хүгжэмшэ Цыбикжап Батуев, дуушан Дулма Галанова гэгшэд Мухар-Шэбэрэй Суулгын совхоздо ерэжэ концерт харуулаа. Тэдэнэй харуулһан концертые сугларагшад ехээр һонирхобо.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

★ Республикын кооперативна худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Хориин сельпо 1-дэхи һуури эзэлбэ. Тус сельпо бүхы талаараа түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Энэ эрхим коллектив худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай, Роспотребсоюзай дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ. Сельпогой олон хүдэлмэрилэгшэд шагнагдаа.

Н. ХАЗУЕВ.

★ Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой 4-дэхи отделениин бригадир нүхэр Дамбаевай гэр байра гал аюулда орошобо. Нютагайнь зон хохидолдо ороһон энэ нүхэртөө али бүхы туһаламжа үзүүлэн, гэр байрыень бодхоолсохо гэжэ шиидээ.

Д. ЛОПИЛОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Алжирай түмэр замшадай нэгэн һанал

АЛЖИР, июниин 23. (ТАСС). Алжирай түмэр замшадай национальна федерациин нэгэдэхи съезд эндэ болоод дүүрэбэ. Мароккын, Тунисай болон Франциин түмэр замшадай түлөөлэгшэд съезд дээрэ байлсаа.

Съездэ хабаадагшад баталан абаһан резолюци соогоо иигэжэ мэдүүлээ. Президент Ахмед Бен Беллын толгойлдог Алжирай правительствын социалис политикые Алжирай түмэр замшад нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэ.

Восстани хэгшэдэй тала руу оробо

ЛОНДОН, июниин 23. (ТАСС). Восстани хэгшэдэй июниин 19-дэ эзэлэн абаһан Альбертвиль городые (Хойто Катангын түбэй город) һөөргэнь булаан абаха зорилгоор Леопольдвилиин правительствын эльгээһэн шэнэ сэрэгүүд восстани хэгшэдэй тала руу ороо гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ.

Хани, хүршэ ёһоной аяншалга

Скандинавиин оронуудта Н. С. Хрущевой аяншалга тухай гадаадын оронуудай хэблэл иигэжэ бэшэнэ

СТОКГОЛЬМ. Швецидэ Н. С. Хрущевой аяншалгада хэблэл гол анхаралаа хандуулна. Н. С. Хрущевой Стокгольмдо ерэһэн, түрүүшын үдэр тухай репортажууд болон фотозурагуудые газетэнүүд хэдэ хэдэн хуудаһануудтаа толилоо.

Советскэ правительствые толгойлогшын аяншалгые һайшааха зуураа, «Стокгольмс-Тидннинген» газетэ түрүү бэшэг соогоо иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ. Энэ аяншалга хадаа уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха зорилгоор Советскэ Союзай гаргадаг хүсэлэл оролдолгын хубинь боловсоно.

Советскэ правительствые толгойлогшын аяншалга Швециин болон Советскэ Союзай хоорондохи харилсаа һайжаруулгада, Балтиин далай шадар эб найрамдал бэхижүүлгэдэ ехэ удха шанартай гээд «Ню Даг» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

ОСЛО. Швецидэ советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевой аяншалжа эхилһэн тухай Норвегиин ниислэлэй газетэнүүд эли газарнуудтаа мэдээсэнэ. Швецидэ Н. С. Хрущевой аяншалгын программа тушаа газетэнүүд дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Скандинавида аяншалгын хойноһоо дэлхэйн хэблэл ехэ анхарал хандуулһаар гээд тэмдэглэгдэнэ.

ПРАГА. «Н. С. Хрущевые Швецидэ халуунаар амаршална», «Хани, хүршэ ёһоной аяншалга үргэлжэлһөөр», «Стокгольмдо хани халуун уулзалга болобо» гэһэн гаршагуудтайгаар Швецидэ Н. С. Хрущевой аяншалжа эхилһэн түрүүшын үдэр тухай мэдээсэлнүүдые Чехословакиин бүхы түбэй газетэнүүд толилоо. Скандинавиин оронуудта Советскэ правительствые толгойлогшын аяншалжа байһан тухай радио болон телевидени мүн лэ дамжуулгануудые хэнэ.

СОФИ. Скандинавиин оронуудта Н. С. Хрущевой аяншалгын хойноһоо Болгариин олониитэ ехэ һонирхолтойгоор ажаглан харана. Тус аяншалгые хани, хүршэ ёһоор айлшалалга гэжэ хэблэл тоолоно. «Земеделско знаме» газетэ иигэжэ бэшэнэ: Өөһэдынгөө арадуудай амгалан байдал хангаха талаар ондо ондоо байгуулалтатай оронууд хоорондоо харилсаа холбоо байгуулха бодото арга боломжотой гэжэ Скандинавида аяншалта үшөө дахин харуулжа үгэбэ. Энэ хадаа бүгэдэ ниитын эб найрамдал аршалан хамгаалха хэрэгтэ туһа нэмэри болоһоо гадна, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха зам бэдэрэлгые хүнгэдхэжэ үгэхэ гээд газетэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

И. Броз Тито Г. Георгиу-Деж хоёр уулзаба

БУХАРЕСТ, июниин 23. (ТАСС). Румыниин Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Георге Георгиу-Деж Югославиин Социалис Федеративна Республикын президент, Югославиин Коммунистнуудай Союзай генеральна секретарь Иосип Броз Тито хоёр Румыниин Тимишоара шадар үсэгэлдэр уулзаа гээд Аджерпресс агентство мэдээсэнэ.

Уулзалгада Румыниин талаһаа: РНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, РРП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн Ион Георге Маурер болон бусад хабаадалсаа.

Югославиин талаһаа СКЮ-гэй ЦК-гай гүйсэдкомой гэшүүн В. Влахович болон бусад байлсаба.

Али алинайнгаа һонирходог хоёр талын харилсаануудай, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, мүнөөнэй уласхоорондын байдалай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Хани халуун, нүхэрэй ёһоной, үгээ хүсэдөөр ойлголсолгын оршон байдалда уулзалга үнгэрөө гээд агентство заана.

Хүсэд нэгэн һаналтай байба

БЕРЛИН, июниин 23. (ТАСС). Франциин коммунис партиин делегаци Берлиндэ июниин 18-һаа 22 хүрэтэр байба. ФКП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн Раймон Гюйо, ФКП-гэй ЦК-гай гэшүүн Жак Дени болон бусадһаа делегаци бүридэһэн байна. Франциин коммунис партиин XVII съездын дүнгүүд тухай Германиин нэгэдэмэл социалис партиин (СЕПГ) хүтэлбэридэ делегаци мэдээсэжэ үгөө (ФКП-гэй съезд дээрэ байлсахые СЕПГ-гэй делегаци хүсэһэн байгаа гэбэшье, Франци орохонь зүбшөөгдөөгүй байһан юм).

СЕПГ-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн Альберт Норден, СЕПГ-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүндэ кандидат Герман Аксен, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн Петер Флорин гэгшэд Франциин компартиин делегацитай хөөрэлдэһэн байна. Эдэ уулзалганууд хани халуун оршон байдалда үнгэржэ, уласхоорондын байдалай асуудалнуудаар, хамагай түрүүндэ Европодо аюулгүй байдал хангаха асуудалаар, Германиин асуудалаар хоёр партиин хүсэд нэгэн һаналтай байһые харуулаа. Марксизм-ленинизмын тол ёһонуудта үндэһэлэн, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлэй түлөө тэмсэлэй асуудалаар мүн лэ нэгэн адли үзэл бодолтой байһыень уулзалганууд гэршэлжэ үгөө.

ПАТРИОДУУД УЛАМ НЯГТААР ЖАГСАНА

Уласхоорондын шэнжэлэл

Конгын олохон провинцинуудаар арадай буһалгаата хүдэлөөнүүд үргэлжэлһөөр хэдэн һара болобо. Эдэ хүдэлөөнүүд тус ороной ехэнхи хубиие эзэлнэ. Энээниие Патрис Лумумбын ханинар, тэрэнэй тэмсэлые үргэлжэлүүлэгшэд ударидана. Хүдэлөөнэй зорилгонь хадаа эхэ ороноо колонизаторнуудай дарлалтаһаа сүлөөлхэ, бэеэ даадаһан демократическа замаар ороноо хүгжөөхэ гэһэн байна. Колониальна гүрэнүүд Конгын дотоодын байдалда хамааран оролсодог болоһоной эсэстэ тус ороной патриодууд буу зэбсэг хэрэглэхэ баатай болоһон байха юм.

Конгодохи байдал мүнөөнэй империалистнууд яажа аяг аашаяа гаргадаг байһанай жэнхэни жэшээ болоно. Газаа талаһаань харахада тэдэнэр бэеэ даадаһан гүрэнтэй харилсаһандал Конготой харилсадаг болобошье үнэн хэрэг дээрэ өөһэдынгөө богоол мэтээр захирдаг байха юм. Тус ороной экономикые бельгиин, американ, франциин болон англиин монополинууд зонхилон, Конгын арад түмэниие дарлан мүлжэжэ, олоһон олзо ашагаа Уолл-стрит, Сити, Париж, Брюссельдэхи банкнуудта үлэмжэ ехээр шэлжүүлэн оруулжа байна. Тиихэдэнь конгынхид оронойнгоо бэеэ даадаһан гүрэн болохоһоо урид ямар байдалтай байгаа һэм, тиимэл хэбээрээ байһаар. Орон дотороо хүдэлмэри үгыдэлгэ үргэдэнэ, эдеэ хоолоор дутагдана. Демократическа эрхэ сүлөө үгы шахуу болонхой. Парламентнь тараагданхай, прогрессивнэ партинууд хоригдоо, профсоюзууд намнагдаа. Орон доторнь захирхы үүргые сэрэгэй эрхэ баригшад болон колонизаторнуудаар гүйбалдаһан этэгээдүүд гүйсэдхэнэ. Тэдэнэр Конгодо хархис засагай ёһо журам тогтоохые оролдодог байна. Дотоодын хархис этэгээдүүд баруун оронуудай дэмжэлгэдэ түшэглэн, Конгын үнэхөөр бэеэ даадаһан байдалай түлөө тэмсэгшэдтэ эсэргүүгээр бүхы захирха хүсэнэй аппарадые хэрэглэнэ. Америкын хуулита ёһоной түлөөлэгшэд Конгын дотоодын хэрэгтэ бүдүүлигээр оролсодог байһаниие олон бодото баримтанууд гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, Элизабетвильдэхи американ консул Джонатан Дин гэгшэ тон ехэ эдэбхи гаргадаг байха юм.

Иимэ һүрдүүлэн захирха байдалда Конгын арад түмэн зэбсэгтэ тэмсэлээр харюусажа байна. Гэбэшье республика доторнь үргэн эрхэ сүлөө һэргээгдээд, орон доторхи шухала асуудалнуудые парламентаар дамжуулан өөһэдынгөө һанал бодолые гарган шиндхэхэ аргатай болоо һаа буһалгаа үүсхэгшэ арад түмэн зэбсэгтэ тэмсэлээ зогсоохоор бэлэн байһанаа нэгэтэ буса элирхэйлһэн байна. Энээндэнь Конгын мүнөөнэй эрхэ баригшад хархисалгаар харюусана. Тиигэбэшье, жэнхэни армиин солдадууд босогшодой талада орохо юм гү, али офицернүүдэйнгээ захиралгада орохогүй ябадал али олон үзэгдэдэг байна. Эдэ бүхы байдал леопольдвилиинхидэй засагаархинай болон тэдэнэй эрхэ хамгаалагшадай һанаа ехээр зобооно.

ООН-ой сэрэгүүдые арадай тэмсэлшэдтэ эсэргүүгээр ашаглаха зүбшөөрэл Леопольдвиль абаба гэжэ мэдэгдэбэ. Энэ тон жэгшүүритэй хэрэг. Гадаадын добтолгоһоо Конгые хамгаалха зорилгоор уригдаһан ООН-ой сэрэгүүд тэндэхи арад зониие номгодхон дараха хархис жандармын хүсэн болгогдон ашаглагдахань. Уласхоорондын организациин нэрэ бузаржажа, тэрээндэ залуу гүрэнүүдэй найдабариие буурулан, эдэ арад зониие хэһэ[...] дараха жэгшүүритэ ажал ябуу[...] гынь түлөө мүнгэ түлбэриие ООН-ой бүхы гэшүүд түлэхэ ёһотой г[...] жэ убайгүй эрилтэ хэдэг хүшүү[...] шье үшөөл бии байһаар. Конго[...] ООН-ой сэрэг байлгаха болзор[...] һунааха ябадалай аюултай байһа[...] тухай Аюулгүйн Соведтэхи совет[...]скэ түлөөлэгшын үнгэрэгшэ жэл[...] эсэстэ хэһэн һануулгые эндэ ду[...] дахагүйн аргагүй. Мүнөө тэрэ с[...]рэгэй байха болзоройнь дууһата[...] нэгэ һара хүрэхэгүй саг үлэ[...] байхада ООН-ой сэрэгые Конгоһо[...] гаргаха хугасаае дахяад утадха[...] тухай яряануудые США, Бельг[...] болон Баруунай бусад зарим оро[...]нуудаар гаргадаг болоод байна[...] Энээниие ямар зорилгоор хэхэ г[...]һэнииинь Конгодохи мүнөөнэй бай[...]дал гэршэлнэ. Нэгэдэмэл Нацинуу[...]дай Организаци хэрбээ өөрынгөө нэрэ хүндые сахиха гээ юм һаа эн[...] асуудал дээрэ колониальна гүрэ[...]нүүдэй жолоо дахаха ёһогүй, эрх[...]шьегүй гээшэ.

Империалистнуудай хэрэглэһэ[...] мэхэ, эдилгэ, һүрдүүлгэ хада[...] Конгын патриот хүсэнүүдые ту[...] зуура хахалжа, һуларуулжа шада[...]һан байна. Гэбэшье патриодуу[...] дарагдаагүй. Мүнөө колонизатор[...]нуудта болон тэдэнэй тухирадһа[...]нуудта шиндхэхы сохилто үгэхэ[...] тула патриодуудай дахяад нэгэдэж[...] байһаниие тус орон дотор дэлгэрһ[...] байгаа арадай буһалгаата хүдэ[...]лөөнүүд гэршэлнэ. Эрхэ сүлөөгэ[...] түлөө Конгын арад зоной тэмсэ[...] үргэлжэлһөөр.

Ю. СОЛТОН. (АПН).

Лаосто США-гай хэжэ байһан эзэрхэг аашые болюулха

ХАНОЙ, июниин 23. (ТАСС). Азиин, Африкын арадуудай һанал нэгэдэлгын организацида, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведтэ Нео Лао Хак Сат гэжэ партиин Центральна Комитет бэшэгээр хандаа. Лаосой зарим районуудые бомбодожо, Центральна Лаосто хоро химикадуудые хэрэглэжэ байһан Америкын империалистнуудай ябуулгые буруушаажа байһаниинь бэшэг соо элирхэйлэн мэдүүлэгдэнэ.

Лаосой арадта эсэргүүгээр Холбоото Штадуудай хэжэ байһан гэмтэ хэрэг, Лаосто США-гай зэбсэгтэ интервенци сэхэ хэһэн ушар Лаос тухай 1962 ондо Женевэдэ баталагдаһан хэлсээе оройдооше хэрэгсээгээгүй ябадал болоно гээд бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ.

Бразилиин журналистнуудые хэһээлгые буруушаалга

ПРАГА, июниин 23. (ТАСС). Бразилиин журналистнуудые болон Бразилиин демократическа хэблэлые хашалга хэһээлгые эрид шууд буруушаажа байһанаа Журналистнуудай уласхоорондын организаци дэлхэйн 76 орондохи өөрынгөө 100 мянган гэшүүнэй зүгһөө мэдүүлнэ.

МОЖ-ой буруушаалгын мэдүүлгэ соо иигэжэ заагдана: Бразилиин журналистнуудые тон олоор хашажа, хэһээжэ байһан тухай шэнэ мэдээсэлнүүд Прагада тус организациин секретариадта абтаһан байна. Хэдэн арбаад журналистнууд түрмэнүүдтэ хаагданхай. Тэдэнэй нилээд олониинь хоргодожо байха гү, али хариин оронуудта ошохо баатай болоно. Хэдэн олон журналистнуудай гражданска эрхэ 10 жэлээр хаһагдаа. Түрүү үзэл баримталдаг «Новос Румос», «О Се Манарио», «Панфлето» гэжэ болон бусад газетэнүүд хоригдонхой.

Хойто Катангын шэнэ правительство

ЛОНДОН, июниин 23. (ТАСС). Конгын восстани хэгшэдэй июниин 19-дэ эзэлэн абаһан Хойто Катангын ниислэл Альбертвиль городто правительство байгуулагдажа, Патрис Лумумбын правительствада гэгээрэлэй министр байһан Пьер Мулеле гэгшын тала баригшад ороһон байна. Рейтер агентствын корреспондентын Элизабетвильһээ мэдээсэһэнэй ёһоор Зүүн Катангын ниислэл Бадуэнвиль городто восстани хэгшэд добтолхо түсэбтэй.

ДЭЛХЭЙН ЧЕМПИОН БОЛОХЫЕ ХҮСЭГШЭДЭЙ МАТЧ

АМСТЕРДАМ, июниин 23. (ТАСС). Дэлхэйн чемпион Т. Петросянтай наадаха эрхэ олохые эрмэлзэдэг найман гроссмейстернүүдэй турнир 1965 ондо болохо юм. Тэрэнэй гуримые Шатарай уласхоорондын федерациин президент Ф. Рогард баталаа.

Түрүүшын наадалгада М. Ботвинник В. Смысловтой, П. Керес Б. Спасскитай, Б. Ларсен Б. Ивковтэй, М. Таль Р. Решевский, Л. Портиш хоёрой али нэгэнтэй наадаха юм. Илаһан дүрбэн хүниинь хоёрдохи наадалгада, илаһан хоёр хүниинь гурбадахи наадалгада тулалдаха. Тэдэнэй эгээн лэ бэрхэнь Т. Петросянтай (1966 он) 24 парти наадаха байна.

Решевский Портиш хоёрой матч июниин 25-да эхилхэ, тэдэнэр дүрбэн парти наадаха юм.

Эб найрамдалай тала баригшадай ехэ аяншалга Грецидэ үнгэргэгдөө. Аяншалгада хабаадаһан хэдэн арбаад мянган хүн Марафонско толгойһоо ниислэл Афина хүрэтэр 42 үлүүтэй километрэй замда ябажа гараа. Марсова поли дээрэ олон мянган хүнүүд тэдэнтэй хамтараа. Митингдэ 200 мянга шахуу хүн хабаадаһан байна. Зураг дээрэ: эб найрамдалай марафонско аяншалгада хабаадагшадай колонно.

Элласс Прессэй—ТАСС-ай фото.

ГДР-эй ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

БЕРЛИН, июниин 23. (ТАСС). ГДР-эй правительственна органуудтай зүбшэнгүйгөөр Баруун Берлинэй болон баруун оронуудай хоорондо ГДР-эй газар дээгүүр гараһан уласхоорондын замые «Панамерикэн» гэжэ авиакомпани энэ оной майн эсэстэ эмхидхэһэн байгаа. Энээнтэй дашарамдуулан, ГДР-эй правительство мэдүүлгэ толилоо.

Мэдүүлгэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: ГДР-эй газар дээгүүр ниидэлгэ тухай асуудал уласхоорондын бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн гуримай ёһоор ГДР-эй эрхэ түлөөлэлгэдэ хамаатай асуудал болоно. ГДР-эй газар дээгүүр гараһан агаарай замые хэрэглэхэ зүбшөөл баруун оронуудай авиакомпанинуудта Германиин Демократическа Республика үгөөгүй юм.

Иимэ ниидэлгэнүүдые зүбтүүлхэ һэдэлгэ гарган, агаарай зам харилсаа байгуулха тухай Баруун Германи болон Баруун Берлин хоёрой хоорондохи хэлсээе урдаа бариха гээшэ ямаршье ёһо гуримда таарахагүй байна. Тус хэлсээн баруунай гурбан гүрэнһөө Баруун Берлиндэ байдаг сэрэгүүдые хангахын лэ тулада баталагдаһан байгаа гээд ГДР-эй правительство заана.

ГДР-эй правительство хадаа өөрын бүрин эрхыень хэрэгсээдэггүй ябадалые эсэргүүсэн буруушаана, Германиин Демократическа Республикын газар дээгүүр энгэй авиакомпанинуудай эдэ хуули бусын ниидэлгэнүүд аюулгүй байха гэжэ найдуулжа шадахагүй байһан тухайгаа уридшалан һануулна гээд мэдүүлгэ соо сааша хэлэгдэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: СССР-[...] Министрнүүдэй Соведэй Түрү[...]лэгшэ Н. С. Хрущевой Швеци[...] айлшалжа байһан тухай, «Ко[...]мос-33» спутнигай табигдаһ[...] тушаа ТАСС-ай мэдээсэл; «Эх[...] зурагаанда хүн ерээ» гэһэн түрү[...] бэшэг; Улаан-Үдын үйлэдбэрин[...] управлениин гүрэндэ һү худа[...]даха хахад жэлэйнгээ түсэб дүү[...] гэһэн тухай мэдээсэл; Тельма[...] нэрэмжэтэ колхозой хүдөө бэшэ[...]шэдэй постын гэшүүдэй «Эхи[...]һэн хэрэгээ үргэлжэлүүлзэбди[...] гэһэн бэшэг; «Хажууршад саб[...]лан дээрээ гараа» гэһэн инфо[...]маци; республикын ажахынууд[...] мал ажалай бүхы продуктнууд[...] гүрэндэ худалдаха хахад жэл[...] түсэбэй дүүргэлтын ябаса тух[...] мэдээн;

Хоёрдохи хуудаһанда: Д. Цыби[...]жаповай «Шэнэ юумые обёорог[...] тэрэниие дэмжэхэ» гэһэн корре[...]понденци; Г. Здукайтисай «Ко[...]бинадай гарза бүри дээшэлнэ» г[...]һэн корреспонденци; Кабанск[...] үйлэдбэриин управлениин н[...]чальник В. Титовой «Һамаглал[...] газар ашаглаха асуудалнууд» г[...]һэн статья; «Түрэл орон дотор[...]най» гэһэн рубрика доро ТАСС[...]ай мэдээсэлнүүд.

Гурбадахи хуудаһанда: «У[...]шагша хэрэв үргэлжэлүүлнэ[...] гэһэн рубрика доро П. Бсня[...] Д. Мисилевич гэгшэдэй «Тусхай[...] мэргэжэлтэй болохо — мүнөө с[...]гай эрилтэ» гэһэн статья; Улас[...]хоорондын байдалаар ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: респуб[...]ликын ажалшадай культурна ажаһуудалай темээр элдэб инфор[...]мацинууд; П. Барановай «Ажаһуудалай аша туһада адхаһан шуһан — нангин» гэһэн статья толилогдоо.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61 корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25—41, 38-30, информации—32 74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н00149. Заказ. № 515.